...ОЁЛШОД
...А МАЛАЙ
...БЭЛЖЭЛГЭ

...Сибирь ороной уларилай хатуу шэрүүн дээрэ... адууһанай үбэлжэлгэдэ айхабтар ехэ анхарал ...лагдана. Малай үбэлжэлгын халуун хаһын үедэ ... хүсэн, ажалшадай оролдолго энэ шу... шухала кампаниида элсүүлэгдэнэ. Тиимэһээ ма... үбэлжэлгэ хадаа гансал малшадай харюусалгатай ...ошэ, харин бүхы ажалшадай хабаатай хэрэг боло...уу. Тобир тарганаар ондо ороһон мал, һайн түл... үнеэд, хонидой ашаг шэмын айхабтар ехэ бай...тай хүн бүхэндэ мэдээжэ.

...жэлгын үедэ малшадые соёл культурын талаар ...да ехэ таарамжатай саг ерэдэг. Юуб гэхэдэ, ...малай гүүртэ, отаранууд тосхон, һууринуудта дү... түбхинэнхэй байдаг. Зунай, намарай бэлшээри... ...саһан мал мүнөө үбһэ эдижэ эхилээ. Удангүй ...январиин сагаан тооһотой жабарлиг һүниинүүдтэ ...хурьгалжа эхилхэнь, үнеэд тугаллахань. Одоошье ...од, һаалишадай унтангүй хонохо сагынь дүтэлбэ. ...иимэ хаһада соёлшодой харюусалгатай ажал хү... ...эхилнэ. Отара, гүүртэнүүд дээгүүр нүүдэл ...текэнүүдэй номууд шэнэлэгдэнэ. Тосхон, һуури... ...соёлой байшан, ордонгуудай сценэ дээрэ кон... ...таб игдана, социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гар..., отара, фермэнүүдэй улаан булангууд соо үлгэг... түрүү дүй дүршэл тухай, хэнэй түрүүлжэ ябаһан, ...ажалта, илалта туйлаһан тухай хөөрэлдөөнүүд ...гдэнэ.

...шадые соёл культурын талаар хангалга республ... ...орнай хараа байса һайжарна. Жэшээлхэдэ, һуури... ...удта шэнэ клуб, соёлой ордонгууд нээгдэнэ.

... Зэдын аймагай Дээдэ-Торн гэжэ һууринай ..., малшадта ехэхэн бэлэг үгтэбэ. Энэмнай юуб ... гурбан зуун хүнэй һууритай соёлой шэнэ бай...гдэбэ ха юм. Энэ соёлой байшан соо мүнөө үеын ... харюусама шэнэ кино-түхеэрэлгэ тодхогдонхой. ...ызын кружогуудай хүдэлхэ арга боломжотой та...ууд бии. Мүн хатар, ёохор наадаха уужам һа... фойе олоной дура зүрхэ буляана. Тиигэжэ Дээдэ... ...хүн зон, Оёорой совхозой малшад Октябриин... ...ндэрые соёлой шэнэ ордон соо угтаба. Мүн ... байшан Захааминай аймагай Бүргэ һууринда һая... ...гдээ.

...бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, парти, правительст... ...хүн зоной ажаһуудал тушаа айхабтар ехэ анха... ...дуулна. Хүн зоной ажаһуудалые, ажалшадые ...хэрэгые саашадань улам һайжаруулха тухай ...эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд соо ...доор бэшээтэй. Тиигэдшье үбэлжэлгын дүнгүү... ...манай ороной олон мянган малшад гүрэн түрын ...нүүд — орден, медальнуудта хүртэнэ. Тиимэһээ ...үбэлжэлгын удха шанар айхабтар ехэ болоно

...публикымнай соёлой гуламтанууд үбэлжэлгэдэ үшөө ...хойшо бэлдээ. Клуб, соёлой байшангууд, ордон... ...заһабари хэгдээ, гэр байрануудынь дулаалагдаа, ...залһан бэлдэгдээ. Баунтын, Баргажанай, Захаами... ...Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудтахи соёлой гу... ...ууд үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээ. Тэндэхи клуб гү, ...соёлой байшангуудта кинофильм, концерт харахаяа ...малшад дулаахан гэр соо һуужа, сэдьхэлээ ханан ...

...унын аймагай соёлой гуламтануудай үбэлдэ бэлэд... ...октябрь һара соо шалгажа үзэхэдэ, баясамаар. ...омоор байба. Энэ аймагай соёлой гуламтанууд ...һайнаар дулаалагданхай, түлеэ залһаниинь бэл... ...нэй, пеэшэнүүдынь заһабарилагданхай.

... гэһээш зарим аймагуудай соёлой гуламтанууд ...лгэдэ тон муугаар бэлдэгдэнхэй, түхеэрэгдэнхэй ...юм. Жэшээлхэдэ, Прибайкалиин аймагай Зырянск, ..., Гурулево, Нестерево, Ангир тосхонуудтахи ...гуламтанууд үбэлдэ тон муугаар бэлдэгдэнхэй. ...лхэдэ, Батурино тосхоной клуб тон түйтэн, орой... ...дулаалагдаагүй байха юм. Газаань монсогоршье ...угы. Үнгэржэ ерэхэдэ клуб соохи һандалинуу... ...эрхэй. Кинофильм харахаяа ерэһэн хүнүүд гэр... ...андали асарха баатай болодог. Прибайкалиин айм... ...омой культурын таһагта энээн тухай шангахан ...хэмээр ха.

... үбэлжэлгэ эхилээ. Малшадай социалис мүры... ...ябаса, түрүү дүй дүршэл тухай хөөрэлдөөнүүдые ...үнгэргэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, Захааминай ай... ...соёлшод малшадые үбэлжэлгын үедэ яажа ханга... ...тайгаа тодорхой түсэб, график табяад, хүдэлжэ бай... ...гагай түрүү малшад тухай бюллетень, ханын га... ...дэ эндэ гаргагдана, нүүдэл библиотекэнүүд тараа... ...Мүн Яруунын аймагай соёлой ордонгой дэргэдэхи ...гада малшадта һаяар ошожо, концертнүүдые ...

...эд гээд малай үбэлжэлгэ үнгэрив ааб даа. Хони... ...бидэнгүйгөөршье абахал түлөө абана ... гээд хэлэхэ соёлшодшье дайралдаха. Үгы даа. ...үбэлжэлгэ — бултанай хэрэг. Уран һайхан дуу, ...шагнаһан, һонин ном уншаһан, түрүү нүхэдэй ...ршэл тухай мэдэжэ абаһан малшан бүхэн урмаша... ...садаг, ажалдаа шэнэ хүсэтэйгөөр ородог.

...элгын үедэ соёлшодой хэхэ, ябуулха ажал хү... ...айхабтар ехэ. Амжалта, илалтада зоригжуулха, ...бодол, зоригыень бадаруулха хүнүүд соёлшод ...юм. Тиимэһээ манай соёлшод партиина организа... ...итедүүдэй ударидалга доро малай үбэлжэлгые ...һаар үнгэргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха ёһотой.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 268 (13757) | 1974 оной ноябриин 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР 46 ҮДЭР ҮЛӨӨ

ТҮРҮҮ КОЛЛЕКТИВҮҮДТЭ— ҮНДЭР ШАГНАЛ

Буряадай республикын ой модоной ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэб болон уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эршэ түгэс ажаллажа байна.

Жэшээнь, 7197 гектар газарай ой модо һэргээхэ зорилгоор үрэһэн хүрьһэндэ һуулгагдаа. Гадна республикын колхоз, совхозуудай мэдэлдэ байдаг элһэндэ дараграһан 1024 гектар газарта модон тарнгдаһан байна. 772 гектар газарта таряалан хамгаалха зурууд модон һуулгагдаа. 10400 гектар залуу модотой газар харууһанда абтанхай.

19900 гектар хэмжээтэй ойһоо 313 мянган кубометр модон отологдожо, арадай ажахыда ябуулагдаа.

Ивалгын, Заудинскын, Түнхэнэй болон Романовкын оньһожоруулагдамал ой модоной ажахынуудай коллективүүд илангаяа оролдосотойгоор ажаллажа социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараба. Энэ жэлэй гурбадахи кварталай түсэбтэ даабари амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Юрий Николаевич Лопатинай толгойлдог Ивалгын ой модоной ажахын коллектив РСФСР-эй ой модоной ажахын министерствын ба ой модоной, саарһанай, модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа һэн.

Түнхэнэй ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Степан Тимофеевич Мартыновай хүтэлбэрилдэг Заудинскын оньһожоруулагдамал ой модоной ажахын коллективтэ РСФСР-эй ой модоной ажахын министерствын ба ой модоной, саарһанай, модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай гурбадахи мүнгэн шан барюулагдаһан байха юм.

Загарайн оньһожоруулагдамал ой модоной ажахын коллектив продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб Октябриин ехэ һайндэрэй урдаханууր дүүргэһэн тухайгаа элидхээ. Тиихэдэ Заудинскын, Худанай, Хүрбын ой модоной ажахынууд үйлэдбэрилһэн продукцияа худалдаха табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргээ.

А. ГОНЧИКОВ,
республикын ой модоной ажахын министерствын таһагай начальник.

ЭРШЭЕЭ ШАНГАДХАНАБДИ

Сабшалан, таряалан һайжаруулгаар соносхогдоһон габшагай хоёр һара соо яажашье һаань, ехэ хүдэлмэри хэхын тула совхозоймнай мелиоратор бүхэн оролдоно гээшэ.

Мүнөө совхоз соомнай Иван Степанович Петровой ударидалга доро лугомелиоративна нэгэ отряд хүдэлнэ. Энэ отрядай мэдэлдэ 5 трактор, шэбхэ ашадаг хоёр оньһон түхеэрэлгэ бии юм. Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан дээрэ 1.200 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Саашадаашье энэ хүдэлмэриеэ ябуулжа байхабди. Наг шэбхэ зөөлгэндэ трактористнууд П. П. Москвитин, Б. Цыденов, В. Бандеев гэгшэд эрхимлэнэ. Эдэ нүхэд үдэрэйнгөө нормо ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Харин шэбхэ ашаха оньһон түхеэрэлгэдэ хүдэлдэг Л. П. Чутрин Д. Лубсанов хоёр шэбхэ зөөдэг тракторнуудые һаадгүй хангана.

Отрядай бусад луговодууд һубаг ханааб, сабшалангаа сэбэрлэһээр байна. Олон жэлэй ногоо тарихa 70 гектар газар һөөг бургааһанһаа, модо шулуунһаа сэбэрлэгдээ. Намарай сагта үһалагдаха сабшалангаа үһалжа дууһаабди. Совхозоймнай пенсионер үбгэд һургааг бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Луговод П. М. Злыгостев совхоздо олон жэл хүдэлжэ байна. Энэ хүн даалгагдаһан участогтаа хоёр һара соо хэгдэхэ хүдэлмэреэ дүүргээ. Теэд даабаримни дүүрээ гэжэ хэлээд, мини һүүдаггүй юм. Мүнөөшье һургааг бэлэдхэлсэхэеэ хээрэ гараба.

В. Ц. САНЖЕЕВ,
Захааминай аймагай Михайловкын совхозой директор.

БурАССР-эй, ШЭТЫН ОБЛАСТИИН, ЯХАДАЙ АССР-эй АЖАЛШАДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ 1974 ОНОЙ ЯНВАРЬ—ОКТЯБРЬ ҺАРАНУУДАЙ ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

Түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)

	Буряадай АССР	Шэтын область	Яхадай АССР
Промышленность			
Валовой продукции	—	—	—
Продукции худалдалга	102	102	102
Ажалай бүтээсэ	100,6	104	101
Бүхы промышленна предприятинуудай тоо	197	233	180
Тэрэ тоодо продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй предприятинуудай тоо	52	59	39
Бүхы предприятинуудай тоодо процентээр	26	25	22
Хүдөө ажахы			
Мал ажалай гол продуктнуудые худалдалга:			
Мяхан	79	89	74
Һүн	98	96	95
Үндэгэн	87	93	91
Нооһон	107	107	—
Капитальна барилга			
Гүрэнэй капитальна һомололго (бүхыдөө)	88	96	101
Тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	89	97	108
Барилгада хэрэглэгдэһэн капитальна һомололго:			
Һургуулинуудай барилгада	78	73	79
Хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилгада	70	62	18
Больница ба поликлиникэнүүдэй барилгада	78	72	13
Өөһэдын хүсөөр бүтээгдэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	89	91	107
Худалдаа наймаан			
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнo эд бараанай эрьесэ	101	100,6	99,2

Буряадай АССР-эй статистическэ управлени.

ДЕПУТАТ-ХОНИШОН

Ахын аймагай колхозуудта ажалша бэрхэ хонишод, һаалишад, мал адуулагшад, адуушад жэл бүри олошоржо байна. Энэ аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Халзан Хамаевич Мунконов бэрхэ малшадай тоодо ороһоор үнинэй. Энэ нүхэр ниитын мал ажалда хэдэн арбаад жэл соо хүдэлжэ, ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Һүүлэй хэдэн жэлдэ хонин ажалда оролдосотой һайнаар хүдэлжэ ябана.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Энэ хабартаа абаһан бүхы хурьгадаа гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Даажа абаһан хонин бүриһөөнь 3 килограмм нооһон абтаһан байха юм. Колхозой бэрхэ хонишон Орлигой сомоной Соведэй депутадаар һунгагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Халзан Хамаевич Мунконов.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. Л. САНЖИЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри олон жэлдэ аша үрэтэйгөөр эрхилһэнэйнь, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай социологическа шэнжэлгэнүүдэй секторые даагша Гармажап Лудупович **Санжиевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной ноябриин 13.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ҺУР ХАРБАЛГААР БУРЯАДАЙ АССР-эй СУГЛУУЛАГДАМАЛ КОМАНДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудайнь, РСФСР-эй 1974 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэнэйнь түлөө **һур харбалгаар республикын суглуулагдамал командые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной ноябриин 13.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН КИНОФИКАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Киногой искусствын бүтээлнүүдые олониитын дунда тарааха хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ олгохо:

Гаврилова Анфиса Афанасьевнада — Улаан-Үдэ хотын «Дружба» кинотеатрай директор.

Доржиев Бадма Жаповичта — Захааминай киносетиин дирекциин директор.

Протасов Иван Александровичта — Сэлэнгын киносетиин дирекциин киномеханик.

Цыренова Намжирма Гынденовнада — Хориин киносетиин дирекциин киномеханик.

Яньков Иннокентий Алексеевичта — Мухар-Шэбэрэй киносетиин дирекциин киномеханик.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1974 оной ноябриин 13.

ШЭНЭ ТАСС ЗОНИН

...Н. КОСЫГИН БАНДАРАНАИКАТАЙ УЛЗАБА

...ПСС-эй ЦК-гай Полит...рогой гэшүүн, СССР-эй ...истрнүүдэй Соведэй Тү...лэгшэ А. Н. Косыгин ...бриин 13-да Шри Ланка... Республикын премьер-...истр Сиримаво Р. Д. ...даранайкатай уулзаа.

... Н. Косыгин, Сиримаво Р. Д. Бандаранаике со...ланкагай хоёр талын ха...нанай асуудалнуудые, ...лэн хоёр оронийе по...уулдаг уласхоорондын ...далнуудые зүбшэн хэл... үргэлжэлөө.

...улзалгань хани, халуун ... байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЛАНКАГАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Шри Ланкагай Республикын премьер-министр Сиримаво Р. Д. Бандаранаике ноябриин 13-да хөөрэлдөөгөө дүүргэбэ.

Хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр хоёр талые һонирхуулдаг асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай совет-ланкагай коммюнике зүбшэлэгдөө, хэблэлдэ тунхаглагдаха.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЛАНКАГАЙ ХАМТЫН КОММЮНИКЕДЭ ГАР ТАБИГДАБА

Совет-ланкагай хамтын коммюникедэ ноябриин 13-най үдэр Москвада гар табигдаа.

Энэ документдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин. Шри Ланкагай Республикын премьер-министр Сиримаво Р. Д. Бандаранаике гар табиба.

Гар табилгын үедэ: Совет талаһаа — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, В. Э. Дымшиц, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Лыкова, СССР-эй министрнүүд В. П. Елютин, А. В. Сидоренко, ГКЭС-эй түрүүлэгшэ С. А. Скачков болон бусад тушаалтад; Шри Ланкагай талаһаа — премьер-министрые үдэшэжэ ерэлсэһэн хүнүүд байлсаба.

(ТАСС).

РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй правлениин пленум ноябриин 13-най үдэр Москвада боложо, залуушуулые коммунис эһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүлгэмэй эмхинүүдэй дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Элидхэлшэ — бүлгэмэй правлениин гэшүүн, философиин эрдэмэй доктор В. Г. Подмарков, үгэ хэлэһэн хүнүүд, ургажа байгаа залуу үетэнийе суртал бодолой-политическэ, гурим заншалай талаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Коммунис парти ехэ анхарал хан-

ЛЕКТОРНҮҮДЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

дуулна гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Залуушуулай дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэриин үүргые улам дээшэлүүлхэ, партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргэхэ хэрэгтэ залуушуулай оролдолго хүсэлэлгэ элсүүлхэ зорилготой тогтоол пленум баталан абаа.

Тиигэһэнэй һүүлээр, «Белоруссиин партийна организацида суртал бодолой хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн томилхо ба хүмүүжүүлхын тула ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые дүүргэхэ зорилгоор бүлгэмэй эмхидхэхэ хэмжээ ябуулганууд зүбшэн хэлсэгдэһэн, баталагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай, ВЛКСМ-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд ба бусад пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

(ТАСС).

Шэтын областиин колхозууд, совхозууд гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгануудаа дүүргэбэ.

Областиин ажахынуудһаа Эхэ ороной амбаарта 248 мянган тонно оробо таряан ороо. Шэниисэ ба тэжээлэй ургамалнуудые худалдан абаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭБЭ

Днепропетровско, Херсонско, Житомирско ба Оренбургын областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд газар таряалангай продуктнуудые бүри ехээр ургуулжа абаха, бэлэдхэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, абаһан социалис уялгануудаа дүүргээ, гүрэндөө эды шэнээн овощ: Днепропетровско область — 349 мянган тонно, Херсонско — 230, Житомирско — 89, Оренбургын область — 75 мянган тонно овощ худалдаа, Гүрэндөө овощ худалдажа үргэлжэлһөөр.

Ханинарайнгаа захилые— болзорһоонь урид

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). «Красный треугольник» гэжэ нэгэдэл Монголой Арадай Республикада эльгээгдэхэ автомобилиин мөөрэнүүдэй энэ жэлэй һүүлшын партиие ноябриин 16-да ябуулба.

Ашаанай автомобильнуудта, хүдөө ажахын машинануудта табигдаха Ленинградска маркатай хэдэн зуугаад комплект мөөрэнүүдые энэ жэлдэ Улаан-Баатарай, Дарханай, Баян-Түмэнэй барилгын трестнүүд абаа.

НҮХЭР А. П. КИРИЛЕНКО—ТУРКМЕНИСТАНДА

...ШХАБАД. (ТАСС). ...менистанда баярай ехэ ...дэр эхилээ. Республи... ...ажалшад Туркмениин ...эй тогтоогдон байгуу...һаар, Туркменистанай ...партиин эмхидхэгдэһээр ...жэлэй ойе тэмдэглэхэ ...дэл бүхы совет арад... хамта хэжэ байна.

...ПСС-эй ЦК-гай Полит...рогой гэшүүн, КПСС-эй ... секретарь А. П. Ки...енко ойн баярай һайндэртэ хабаадахаяа мүнөөдэр ноябриин 13-да эндэ ерээ. Тэрэниие Туркменистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Г. Гапуров, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д.-М. Клычев, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Н. Оразмухамедов, Туркменистанай компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, партийна болон совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, бүхы союзна республиканууд һаа, Москва болон Ленинградһаа ойн һайндэртэ ерэһэн делегацинуудай толгойлогшонор, Дунда-Азиин сэрэгэй округой делегаци аэропорт дээрэ угтаба.

Нүхэр А. П. Кириленко, Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигшын нэрээр нэрлэгдэһэн сквер соохи В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

Тэрэшэлэн республикын ойн һайндэрэй урда тээхэнэ нээгдэһэн Революциин тэмсэлшэдэй музей-мемориалай оршондохи мүнхэ галай дэргэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ Эхэ оронойнгоо түлөө дайлалдан унаһан сэрэгшэд - туркменистанайхидта зорюулжа бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүд табигдаа.

Республикын алтан ойтой дашарамдуулан, Ашхабадай түбтэ ногоон аллейн һуури табигдаба. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй гуйлтаар аллейдэхи түрүүшын модон һуулгагдаа. Нүхэр А. П. Кириленко, республикын хүтэлбэрилэгшэд, делегацинуудай толгойлогшонор дурасхаалай мододые һуулгаба.

Нүхэр А. П. Кириленко тэрэл үдэртөө Туркменистанай компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүдтэй, гэшүүдтэ кандидадуудтай уулзаа.

ПАРТИЙНА ДААБАРИ — ЭДЭБХИЖҮҮЛХЫ, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ АРГА

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна даабари! Энэмнай коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, нийтын хүдэлмэридэ дүршүүлхэ, болбосорол ехэтэй болгохо эгээл шухала зэбсэг мүн гэжэ ойлгодогбди. КПСС хадаа совет общестые хүтэлбэрилхы хүсэниинь байһан туладаа тэрэнэй хараа доро, саг үргэлжын анхарал доро бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд бүри барагдашагүй. Тиимэһээ партиин гэшүүн бүхэнэй бэелүүлхэ уялгань, харюусаха хэрэгынь мүн лэ ехэ байна бшуу. Нийтын хэрэгтэ заатагүй хабаадахын, хубитаяа оруулхын тула эрхэ бэшэ ямар нэгэн партийна даабари дүүргэхэ гол уялгатай болоно.

Партийна даабари, үнэхөөрөө, коммунистын эдэбхи хүгжөөдэг, нийтын ажабайдалда хам оролсуулха, хүдэржүүлхэ арга дүршэл боложо шададаг байһыень ажабайдал бодотоор гэршэлнэ. Энэ хэлээшэеэ өөрынгөө партийна организациин байдалһаа хэдэ хэдэн жэшээгээр баримталан харуулха хүсэлэн түрэнэ.

Партийна даабари дүүргэлгые гол шухала хэрэг гэжэ тоолохо зуураа, партком, мүн эхин организацинуудай бюро һүүлэй жэлнүүдтэ коммунист бүхэниие даабаритай, ямар нэгэн хэрэгэй түлөө харюусалгатай байлгаха гэжэ ехэ оролдолго гаргаа. Мүнөө манай коммунистнуудай диилэнхи олониинь саг үргэлжын, саг зуурыншье партийна даабаритай юм. Наһаяа хэтэрһэн гү, али үлбэр бэетэй нүхэдтэ иимэ харюусалга даалгахань, хэндэшье мэдээжэ, бэрхэтэй aаб даа. Манай леспромхозой партийна организациин бүридэлдэ 95 коммунист ородог юм. Тэдэнэй 68 хүниинь саг үргэлжын, 18 нүхэд саг зуурын партийна даабаритай. Юһэн лэ коммунист алибаа шалтагаанаар даабари дүүргэжэ бирахагүй байна.

Хэдэн жэлэй саада тээ партийна даабари дүүргэлгээр бирагүйшэг байдалтай байгаабди. Зарим нэгэндэ хэдэн даабари тохожорхихо, харин нүгөөдүүлынь намһаа саагуур гэһэншэг абяагүйхэн ябажа байдаг ушар яһала бии байгаа. Бултынь партком, партбюродо һунгажархиха, политинформатор гү, али лектор болгожорхихо бэшэ ха юмши.

Мүнөө байдал һурагтүй ондоо болонхой. Коммунистын дадал шадабариие, эрдэм һургуулииень, өөрынь эрмэлзэлые хуу хараадаа абажа, даабари үгтэнэ. Даабари дурадхахынгаа урда тээ заатагүй коммунисттай хөөрэлдэхэ, һанал бодолынь элирхэйлхэ шухала. Алишье талаһаа ойлголсоод лэ байхадаа бюрогой гү, али хамтын суглаанай баталамжада табидаг гээшэбди.

Зарим нэгэн дурадхаһан даабариһаа арсаха, дурагүйдэхэ байха. Хүн бүхэнэй һанаашаар ходо байжа болохогүй. Журам гэжэ бии ха юм. Манай үгэһэн даабариие дүүргэжэ шадаха коммунист гэжэ тодорхойлһон хойноо тэрэ зорилгодоо хүрэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ хүн бүхэнтэй даамгайгаар, эрилтэ ехэтэйгээр хөөрэлдэхэ ушар гарадаг юм. Иимэл гуримтайгаар партийна даабари хубаалгада хандахада аша туһань ехэ, алдуу гарасагүй байдаг.

Саг зуурын даабари дүүргэхэ ушар ходо боложо байдаг. Суглаанда гү, али бюрогой заседанида хэлсэгдэхэ асуудал бэлдэхэ, үйлэдбэриин ямар нэгэн участогай хүдэлмэри шалгаха гү, али тэндэхи байдал гуримшуулха хэрэгтэ туһалха, ханын газетэдэ материал бэшэхэ гэхэшэлэн али олон асуудал гаража байдаг ха юм даа. Иимэ багашаг, саг зуурын даабариие урдань нийтын хүдэлмэридэ мүртэй хабаададаггүй байһан нүхэдтэ даалгахада таарамжатай гэжэ һанадагби. Ингэжэл багa багаханаар, саашаа улам даамайханаар нийтын хэрэгтэ, партийна хүдэлмэридэ хамжуулжа, дадхаажа һургахаһаа дээрэ юумэн үгы.

Үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай асуудалаар даабари дүүргүүлхэ гээшэ ехэ шухала хэрэг гэжэ хэлсэдэгбди. Энэмнай үйлэдбэриин ашаг үрые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, техническэ дэбжэлтын, алмалта, арьбалалтын ёһо гурим сахиха асуудалнуудтай сэхэ холбоотой хүдэлмэри бүтээхэ ёһотой болоно. Тиимэһээ эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготой даабари коммунистда үгэхэдөө, тус бүриинь техническэ мэргэжэлые хараада абаагүйдэ огто таарахагүй. Гадна ажалша бэрхэ, жэшээтэ хүдэлмэреэрээ суурхаһан, зондо хүндэтэй хүн байбал, даалгагдаһан даабаряа амжалтатайгаар бүтээжэ шадаха бшуу.

Бага комплексно бригадын бригадир В. А. Квашнинда коллективэйнгээ ажалые халаан хахадай хүдэлмэриин гуримда оруулжа, шэнэ арга дүршэл үйлэдбэридөө эхи түрүүлэн нэбтэрүүлхэ даабари үгтөө һэн. Урдаа табигдаһан зорилгоёо коммунист Квашнин амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Тэрэнэй үүсхэлые бусад коллективүүд дэмжэжэ эхилээ. Мүнөө леспромхозоймнай бага комплексно бүхы бригаданууд хүдэлмэриин шэнэ технологидо оронхой.

Энэ жэлэй август һарада В. А. Квашнинда томодхогдоһон бригадын гуримда орожо хүдэлхыень даалгагдаа. Энэшье даабаряа тэрэ амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө энэ түрүү дүршэл бусад бригадануудай хүдэлмэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ.

Модо шэрэдэг автомашинын жолоошон П. Д. Мужик яһала бэрхэ, баян дүршэлтэй болоһон үнэн сэхэ хүдэлмэришэн. Тиигэбшье партийна ямаршье даабари дүүргэдэггүй байһан юм. Тэрэнэй экипажда курса һая дүүргэжэ ерэһэн хоёр залуу шофёрнуудые эльгээбэбди. Эдэниие һайн жолоошод болго, дүй дүршэлдөө һурга гэжэ сэхэ даалгагдаһан байгаа. Һаял һуралсал дүүргэһэн хүнүүдтэй хүдэлхэ гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ. Теэд эдэниие ажалда һургаха, мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэн болгохо гэһэн партийна даабаритай һэн тула оролдоогүйдөө аргагүй. Нүхэр Мужик гэгшын даадаг экипаж мүнөө түрүү зэргэдэ гаранхай. Залуу шофёрнууд машина жолоодохо, һайнаар харууһалха хэрэг һайнаар шудалаа.

Бага комплексно бригадын гэшүүн коммунист М. А. Юдин урдань нийтын хэмжээ ябуулгада ехэ халдасагүй, хажуу талада гараадхихаяал һанадаг һэн. Тиихэдэнь тэрэниие бригаданьагитатораар томилоо һэмди. Энэ даабариингаа мүртэ ороторнь пунктын партбюро туһалаа, дэмжээ һааб даа. Ингэжэл нийтынь эдэбхи улам үргэдэжэ, хүнэй дунда нийтын хүдэлмэри ябуулха дадал шадабарида мэргэжэжэ эхилһэн байха юм. Хүсэд борголжоо гэжэ шиидхэхэдээ, тэрэниие комсомол-залуушуулай бригадые хүтэлбэрилэгшөөр дабжүүлээ һэмди. Мүнөө доодо складай мастераар хүдэлхэ зуураа, модо бэлэдхэлэй пунктын арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Коммунист бүхэн партийна даабаридаа харюусалгатайгаар хандана гэжэ хэлэхээр бэшэ. Элдэб шалтагаан дурдаад, нийтын ажал ябуулгаһаа арсадагшье коммунистнууд ушархаяа ядахагүй. Тиимэ юумэнэй үзэгдэхэдэ, хамтаараа хэлэжэ ойлгуулха саг ерэдэг. Олоной хэлэһэн хүсэтэйл байдаг.

Үнгэрһэн зун СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта болоо һэмнай. Һунгагшадай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулгаһаа арсадагшье коммунист М. К. Марнауз, үшөө хэдэн нүхэд агитатораар хүдэлхэеэ арсаа. Сүлөөгүйбди, шадахагүйбди гэлдээл һааб даа. Бэшэ ямар шалтагаан байлтайб. Хэниинь ацье агитатор боложо ядахаар бэшэ бэлэй. Иимэ байдалай тохёолдоходо, тэндэхи коммунистнуудые суглуулжа, тэдэнтэй хөөрэлдэхэ ушар гараа. Коммунист бүхэн лэ шадабариингаа зэргээр иимэ политическэ гүнзэгы удхатай шанартай хэмжээ ябуулгада хабаадалсаха уялгатай гээшэбди гэжэ тэдэндэ ойлгуулаа һэмди.

Коммунистнуудай эдэбхи хүгжөөхэ арганууд олон лаб даа. Али бүхыень лэ хэрэглэжэ, нүхэдөө партидаа үнэн сэхээр алба хэдэг байхаар хүмүүжүүлхэ уялгатайбди. Энэ үндэр мэдэрэлые ганса кружогой, һургуулиин, семинарай хэшээл дээрэһээ олохо бэшэ, харин бодото ажал хэрэгээрээ, партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тэмсэлдэ өөрөө сэхэ хабаадалсадагаараа батадхаха зэргэтэйбди.

Зүгөөр бидэ партийна даабари хүн бүхэндэ үгэлгөөр энэ шухала хүдэлмэри хизаарлахагүйбди. Даабаряа коммунист бүхэн хэр дүүргэжэ байһыень саг үргэлжэ хинаха, шалгаха хэрэгтэй. Туһалха, дэмжэхэ, эрилтэ табиха гэхэшэлэн хиналтын али олон арга бии aаб даа. Һүүлэй үедэ КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые коммунистын хэр зэргэ дүүргэжэ байдаг тухай асуудал суглаан дээрэ табигдадаг болонхой. Иимэ асуудал зүбшэхэдөө, партийна даабари тухай, нийтын ажабайдалда хэр хабаадалсадаг ушар тухай заатагүй хөөрэлдөөн болодог шуу. Партийна даабаряа хэр дүүргэжэ байһан тухайгаа нүхэдэйнгөө урда тоосоо баридаг гурим ехэ туһатай һургуули гэжэ тоолодогбди.

Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын партийна организациин коммунистнууд З. П. Королёвагай хэһэн тоосоо дуулаад байхадаа, энэ коммунист мастерска участогайнгаа коллективэй дунда политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ тэмдэглэһэн байгаа.

Партийна суглаанай болохо бүхэндэ партком гү, али партбюро урда абтаһан шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэлтэ боложо байһан тухай мэдээсэл хэдэг гурим манда тогтонижонхой. Тиихэдээ хэн коммунистын харюусаха, бүтээхэ даабаряа ямараар дүүргэжэ байһаниинь элеэр харагдадаг юм.

Партийна даабари! Энэ хэрэг ябуулгада дутагдалнууд огто үгы гэжэ хэлэхэ эрхэ байхагүй. Тиигэбшье энэ талаар хэдэг хүдэлмэреэ улам нарижуулха, гуримшуулха, эрилтэ улам шангадхаха зорилго табигдана.

И. ТРУНЕВ,
Хоринн аймагай Хоринн леспромхозой парткомой секретарь.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой партийно-ажахын эдэбхитэдтэй 1974—1975 онуудта үнгэргэгдэхэ һуралсалай календарна түсэб типографическа аргаар хэблэгдэнхэй. Тэндэ хэшээлнүүдэй үнгэргэгдэхэ саг болзор, хэшээлэй түлөө харюусалгатай хүнүүд заагданхай.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй һургуулиин хэшээл тээсгэн үнгэрбэ.

Энэ үдэр сугларагшад гурбан ондоо лекци шагнаба. Партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша **П. Г. Мурзин** «КПСС-эй XXIV съезд партийна эхин организацинуудые саашадань бэхижүүлхэ, үүргыень дээшэлүүлхэ тухай» гэһэн элидхэл хэбэ. «Ажал тухай шэнэ хуулиин үндэһөөр ажалшадай урда табигдаһан эрхэ ба уялганууд» гэһэн темые аймагай прокурор **Г. И. Бычков** дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа үгэбэ.

Һүүлэярнь КПСС-эй обкомой лектор **А. С. Серебряков** «Мүнөө сагай үзэл сурталай тэмсэл» гэһэн лекци уншаа.

Аймагай партийна эдэбхитэд — партийна организацинуудай секретарьнар, колхоз, совхозууд, предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд иимэрхүүгээр эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлдэг заншалтай болонхой. Партиин Мухар-Шэбэрэй райком аймагай үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсалда ехэ анхарал хандуулна. Пропагандистнар, агитаторнууд, партийна эхин организацинуудай секретарьнар, арадай хиналтын комитедэй, бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинарнуудые саг үргэлжэ үнгэргэхэһөө гадна, педагогическа эрдэм мэдэрэлэй, соёлой, хүдөө ажахын эрдэм мэдэрэлэй университедүүдэй хэшээлнүүд гуримтайгаар эмхидхэгдэнхэй.

С. ОЧИРОВ.

АРГАНЬ АЛДАГДАБАЛ...

Хонидоо искусственна аргаар саг болзортонь үрэжүүлээд, хурьга олоор абажа түлжүүлдэг хонишод злабол нооһо, мяха ехээр гүрэндэ тушаадаг гээшэ. Иимэ түрүү хонишод һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай яһала олошоронхой. Жэшээлбэл, нёдондо аймагуудай ажахынуудта 194 бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100, мүн дээшэшье хурьга түлжүүлһэн байбал, байгша ондо аяар 245 бригада иимэ амжалта туйлаа. Зуутан хонишодой олошорхоһоо гадна, республика доторнай абтаһан хурьгадай тоо жэл бүри горитойгоор дээшэлнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Хараад үзэгты даа. Хэрбээ 1973 ондо бүхыдөө 681.591 хурьган томо болгодоһон байбал, энэ жэлдэ 709,314 хурьган түлжүүлэгдээ гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 75 хурьган абтажа тэнжээгдэбэ. Энэ яһала баясамаар дүн гээшэ. Теэд туйлаһан амжалтаяа улам батадхажа, ерэхэ жэлдэ бүри олон хурьга, хониной тарган мяха, нарин нооһо ехээр абахын тула колхоз, совхозуудай хонишод ээлжээтэ халуун хаһаяа — искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тиигэжэ һүүлэй дүнгөөр республикымнай хонишод, техник-үрэжүүлэгшэд, мэргэжэлтэд бүхыдөө 800.421 хони үрэжүүлээ. Тэдэнэй 692.987-ниинь искусственна аргаар үрэжүүлэгдэһэн байна. Харин хабартаа хурьгалхынь тула 39.030 эхэ хонин үрэжүүлэгдэнгүй үлөөгдөө. Гэбэшье энээнэй хахадынь искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхээр хараалагдана.

Эхэ хонидос үрэжүүлхэ талаар республика дотороо суудa гараһан Зэдын хонишод урда мэтэ эрхимлэжэ гараба. Эндэхи ажахынуудта энэ ажалынь эмхитэйгээр, богони болзорто ябуулагдаһан байна. Иимэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, аймагай хонишод хонидоо үрэжүүлхэһээ урда һайса бэлшээжэ таргалуулһан, бүхы пунктнуудаа уридшалан заһабарилжа бэлдэһэн байна. Харин ажахынуудайнь мэргэжэлтэд искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ бүхы хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдыень хүсэд бэлдэжэ, хангадаг заншалтай. Мүн техник-үрэжүүлэгшэдэйнгээ мэргэжэл шадабариие улам дээшэлүүлхын тула богони болзорой курс эмхидхэнэ. Удаань хонидойнгоо хүсэд таргалһан хойно энэ халуун хаһаяа эхилнэ бшуу.

Байгша ондо Зэдын аймагай ажахынуудта бүхыдөө 200 гаран пункт хүдэлгэгдөө. Тэрэнэй 20-ниинь томодхогдонхой юм. Энэ томо пунктнуудтань гол түлэб зооветеринарна мэргэжэлтэд техник-үрэжүүлэгшэдэй уялга дүүргэһэн байна. Харин 35 пунктдань эхэ хонидынь хусаһаа һая абтаһан үрөөр үрэжүүлэгдээ. Энээниие гол түлэб ахалагша хонишод өөһэдөө ябуулаа.

Энэ аймагай хүршэ болохо Сэлэнгын, Загарайн, Башүүрэй аймагуудай ажахынуудта искусственна аргаар хонидые үрэжүүлгэ нёдондонойхиһоо эмхитэйгээр үнгэргэгдэбэшье, хараалагдаһан түсэбынь дүүргэгдэбэгүй.. Ушарынь хадаа искусственна аргаар үрэжүүлгээ таһалдуулангүй ябуулбашье, эхэ хонидынь хүшэ тамираар муу байжа унжагайраа. Хоёрдохёор, пунктнуудынь намартаа орой болотор хүдэлгэгдэхөөр дулаалагдаагүй дээрэһээ баһал зарим тэды бэрхэшээлнүүд ушараа.

Бүхыдөө республика доторнай 14 аймагай эхэ хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, найманиинь хараалһан зорилго, түсэбөө үлүүлһэн байна. Жэшээлбэл, Баргажанай, Хурамхаанай, Яруунын болон бусад аймагууд түсэбөө 15.043 эхэ хонёор үлүүлһэн юм. Тиин гэһээ тэдэнэй зургааниинь даабаряа дүүргэнгүй үлэшөө. Түсэбөө бэелүүлээгүйшүүлэй нэгэн болохо Мухар-Шэбэрэй аймагта хони искусственна аргаар үрэжүүлгэ тон муугаар эмхидхэгдээ гэжэ хэлэлтэй. Аймагай олохон ажахынууд харюусалгата энэ хаһаяа ёһын тэдыдэ үнгэргөө юм. Жэшээлбэл, «Искра» колхозой хонишод искусственна аргаар хони үрэжүүлгын эхилхэһээ холо урид үрыень абадаг үүлтэртэ хусануудаа һүрэгтэ һула табиһан байна. Ингэжэ һүрэгтэ ябаһан хусануудынь түргэн туража, хонидоо хүсэд үрэжүүлээшьегүй, хэды хонидой үрэжүүлэгдэһыешье мэдэхын аргагүй болоо бшуу. Эдэ бүхы дутагдалһаа боложо, тус колхоздо 2.826 хонин үрэжүүлэгдээгүй.

Мүн Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхоз 1.200 хони үрэжүүлхэ түсэбтэй аад, үнгэрһэн энэ хугасаа соо оройдоол 550 хони искусственна аргаар үрэжүүлээ. Ажахын ахамад зоотехник И. Ж. Хертохеев энэ ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, бүхы хүдэлмэриигэнь хинан шалгахын орондо бүхы хусануудыень һүрэгтэнь табюулжа, пунктнуудыень хаалгажархёо. Энэл аймагай «Сибиряк» колхоздо иимэрхүү байдал тохёолдоо.

Гэхэтэй хамта Хорийн аймаг энэ жэл харюусалгата хаһаяа тон эмхигүйгөөр, ёһын тэдыдэ үнгэргэба гэхэ гү, али аяар 2.286 хони үрэжүүлэнгүй орхижорхёо. Түс аймагай Анаагай совхоздо (ахамад зоотехнигынь А. Манжиханов) искусственна аргаар хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэринь илангаяа муугаар ябуулагдаа гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Ахамад мэргэжэлтэ А. Манжиханов пунктнуудай хүдэлмэриие муугаар эмхидхэһэн, хиналта орой табяагүй байшоо. Энээнһээ боложо суута хонишон Ойдоб Тагаровай даажа абаһан һүрэг хонид хусаһаа һая абтаһан үрөөр үрэжүүлэгдэхэ аад, ямаршье аргаар үрэжүүлэгдэбэгүй бшуу.

Ингээд ерэхалээрээ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй жэгдэ, һайнаар ябуулагдаба гэхын аргагүй. Ушар иимэһээ, дурсагдагша ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хонишодойнгоо харюусалгата энэ ажалые хэрэгтэйдэ тоолодоггүй дээрэһээ жэл бүри ёһын тэдыдэ үнгэргэнэ гээшэ. Тэдэнэй ингэжэ ажаллахадань гансал ажахынь гарза хохидолдо орожо, тэдэнэйл гэмээр хонидойнь тоо олошорногүй, тарган мяхан, нооһон ехээр абтанагүй.

И. БОЧКАРЕВ,
Улаан-Үдын үүлтэртэ малай предприятиин ахалагша зоотехник.

Туркмениин ССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан

МАРЫЙСКА областиин Марыйска районой «Туркменистан» колхоз 1500 гектар газарта хлопок таридаг юм. Тарилгынгаа 80 процентые энэ колхоз комбайнаар хуряадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Э. Нурмухаммедова. Тэрэ 250 тонно хлопок хуряахаб гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ.

* * *

АШХАБАД хото. «Ашхабад» гостиница ба Туркмениин Гүрэнэй Ажалай Улаан Тугай ордентo драмын академическэ театр.

ТАСС-ай фотохронико.

АГРОКОМПЛЕКС — ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭ

Белоруссида гурбан жэлэй саада тээ «Любань» гэжэ совхозой ажахын бааза дээрэ хүдөө ажахын ургамалнуудые ургуулха ба болбосоруулха талаар аграрно-промышленна комплекс байгуулагдаһан юм. АПН-эй корреспондент Евгений Будинасай гуйлтаар комплексын директор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой Евгений Миронович энэ предприятиин үйлэдбэри тухай хөөрэнэ.

Хүдөө нютагуудта ургуулагдаһан овощ болон жэмэс урда сагһаа хойшо болбосоруулгада город эльгээгдэдэг байһан гээшэ, — гээд Миронович хөөрэжэ эхилбэ. — Энэшье ойлгосотой. Урдань белоруссиин хүдөө тосхон техническэ талаар ямаршье хангалтагүй байһан тула городой предприятинуудта хандаха баатай болодог байгаа. Мүнөө тад ондоо эрхэ байдалтай. Колхоз болон совхозууд мүнөө үеын техникээр хангагдана, аграрно-промышленна хүгжэлтын үргэн замда гаранхай. Мүнөөдэрэй «Любань» — хүдөө ажахын ба промышленна үйлэдбэриин бүхэли комплекс мүн. Эндэ гансахан ургуулха ба бэлэдхэхэ хүдэлмэри хэгдэнэ бэшэ, мүн болбосоруулгын үйлэдбэри эмхидхэгдэнхэй юм. Манай арбан хоёр предприятиин үйлэдбэри ба хамһабариин ажахыһаа жэл соо ородог сэбэр олзо доход 285 мянган түхэриг болоо.

...Евгений Миронович залуу хүн бэшэ, дүшэ гаран жэлдэ хүдөөдэ хүдэлмэрилнэ. Эдэ жэлнүүдэйнгээ гушыень «Любаньда» зорюулаанхай. Һубэлгэн ухаатай, ажахынгаа хэрэгтэ ехэл дүршэһэн хүн даа. Ажахынь олзо доход ба гаргаша тухай асуудалай гарахада, тэрэ айхабтар олон тоонуудые үндэһэ баримтатайгаар тайлбарилна. Совхозойнь үйлэдбэриин бодото үрэ дүнгүүд директорэй, тэрэнэй туһалагшадай хараалһан бодомжотой яаха аргагүй тааралдадаг байха юм. Совхоздонь дээдэ эрдэмэй дипломтой 76 мэргэжэлтэ хүдэлмэрилнэ. Миронович өөрөө ажахын академи ба институдай экономикын факультет дүүргэһэн.

— Хэрэг һайн мэдэхэ хүнүүдые ажалда абахада, манай нилээд орёо үйлэдбэритэй ажахын бүхы ажал ябуулгада нүлөө ехэтэй байна, — гээд, Евгений Миронович хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлнэ.

Энэ хэлээшынь зүб байһан яаха аргагүй. Үйлэдбэриинь эмхидхэл һайнаар, зүбөөр табигдаһан, тэрээн дээрэнь коллективэйнь шэн зоригто ажал нэмэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар совхоз үнгэрһэн табан жэлэй туршада мяха абалгаяа хоёр дахин шахуугаар, һү һаалгаяа дүрбэнэй гурбан хубяар дээшэлүүлһэн байна.

Директор бидэнтэй хөөрэлдөөгөө һүүлэй үеыя эдэ үдэрнүүдэй бодото байдалда асарба.

— Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэл болохо 1975 ондо бидэнэр нэгэ гектар бүриһөө 50 центнер орооһо тарян, 350 центнер эрхим һайн крахмалтай хартаабха, 300 центнер овощ хуряаха, совхозойнгоо долоо мянган гектар газарай зуун га бүридэ 1.000 центнер һү, 200 центнер мяха үйлэдбэрилхэ ёһотойбди.

Нёдондо жэлдэ совхозоймнай орооһо тарянай нэгэ гектарай ургаса 40-һөө дээшэ центнертэ, хэрэглэмжын зуун гектар газар бүриһөө мяха абалга 150 центнертэ хүргэгдөө. Малаймнай үүлтэр һайжаруулагдана, ургамалай үндэр баян ургасатай сортнууд таригдана, һү һаалга улам дээшэлнэ. Мүнөө любанцуудай түсэбэй бодото дээрээ заатагүй дүүргэгдэхэ байһанда ямаршье һэжэг түрэнэгүй. Евгений Миронович экономист байһан тула үйлэдбэриингөө участок бүхэнэй хэды шэнээн олзо доход ажахыдаа асарха байһаниие уридшалан һайн мэдэнэ. Гэбэшье үйлэдбэриинь гол шухала зорилго гансахан мүнгэнэй тоогоор хизаарлагдана бэшэ, харин совет хүнүүдэй хэрэглэжэ байһан юумые үйлэдбэрилгэ болоно.

— Жэшээ болгон сэгээ (кумыс) абаад үзэе, — гээд, Миронович тайлбарилна. — Энэ зүйлые үйлэдбэрилхэнь экономическа талаараа тиимэшье ехэ аша үрэтэй бэшэ юм: Белорусси — Киргизи бэшэ. Гэбэшье сэгээ гээшэ бөөри, уушха, астма гэхэ мэтэ үбшэ аргалхада шухала хэрэгтэй зүйл болоно бшуу. Ушар иимэһээ бидэнэр экономическа талыень харангүй, республикынгаа санатори болон магазинуудта аргаламжын энэ ундa үгэнэбди. Баһал иимэ зорилгоор хара эдеэтэй рябина гэжэ жэмэс ургуулнабди. Тэрээгээр гипертони, шуһанай, хотын үбшэ аргалдаг байна...

— **Нэгэ талаһаа экономикын тон нягта нарин эрилтэ, нүгөө талаһаа — хүндэ хэрэгтэй юумэн тушаа хүсэл эрмэлзэлгэ гэжэ ойлгохо болонобди. Энэл ушарһаа совхоздотнай өөрын промышленность хэрэгтэй болоо бэшэ гү?**

— Та зүб хэлэнэт. Гэбэшье би үйлэдбэриин эдэ хоёр талые бэе бэеһээнь һалгахагүй байнаб. Социалис гүрэнэй эрхэ байдалда экономическа аша үрэ тушаа ойлгомжо хүн зоной ажаһуудалай эрилтэтэй заатагүй холбоотой байдаг гээшэ.

Манай совхоз ехэ городуудһаа яһала холо оршодог. Бүри һая болотор, овощ болон алим жэмэсэй болохо үедэ ажахымнай продукциин гурбанай нэгэ хуби худалдаанда гаргагдангүй, гутадаг байһан. Мүнөө совхозоймнай заводуудта поли дээрэһээ хуряагдаһан овощ, саадһаа абтаһан жэмэсэй килограмм бүхэн болбосоруулагдана. Хүн зоной ехээр хэрэглэдэг 54 ондоо сок, компот, варени, жэмэсэй архи гэхэ мэтэ городуудай магазинуудта эльгээгдэнэ. Совхозоймнай продукци СССР-эй ВДНХ-гай мүнгэн медальда хүртэнхэй юм.

Үнгэрһэн жэлдэ «Любаниин» предприятинууд нэгэ хахад миллион баанха элдэб консервэ ба миллион шахуу литр улаан архи гаргаһан байна. Тиин совхозой кассада 2,9 миллион түхэриг мүнгэн нэмэжэ оруулагдаа һэн. Энээнэй ашаар совхозой хүдэлмэришэдэй салин хүлпэн дүрбэнэй нэгэ хубяар нэмэһэн байна.

— **Хамһабариин энэ мэтын олзоборилго хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашанхи хүгжэлтэдэ һаад тохёолдуулхагүй байна гү?**

— Үгы даа. Тарилгын гү, али хуряалгын эгээл халуун хаһын үедэ предприятинуудаймнай коллективүүд поли дээрэ хүдэлжэ, баян ургаса абаха хэрэгтэ туһална. Үбэлэй үедэ консервнэ ба архиин заводуудта туһалхаяа поли дээрэ хүдэлдэг хүнүүд ерэдэг гээшэ. Ингэжэ механизаторнууд сезонно хүдэлмэришэд байхаяа болиһой. Хамһабариин предприятинуудай ашаар совхозой хүдэлмэришэд бүхэли жэлэй туршада ажалаар хангагдана. Гэртээ миин һууха дурагүй пенсионернүүдтэшье хэхэ ажал олдоно.

Совхозой предприятинуудта залуушуул илангаяа хүдэлхэ дуратай.

— **Энэ ушарые юугээр тайлбарилалтайб?**

— Нэн түрүүн ажалай шэнэ шэнжэ шанараар. Үйлэдбэриин сэбэр һаруул цехүүд соо мүнөө үеын заводской түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Урдань хүдөө тосхондо байгаагүй мастер-наладчик, мастер-углекислотщик, микробиолог гэхэ мэтын шэнэ мэргэжэл бии болонхой. Техникэ үйлэдбэриин культурые, шадабари мэргэжэл, юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ эрилтэ табихаһаа гадна, ажалай һайн эрхэ байдал хангана. Нэгэдэхеэр, нормоор тогтоогдоһон ажалай үдэр, неделидэ амаралтын хоёр үдэр бии. Институт болон техникумүүдтэ 120 шахуу хүдэлмэришэд заочноор һурана. Совхознай энэ жэлдэ 28 хүниие город һурахыень эльгээгээд, ажахынгаа доходһоо тэдэндэ, дээгүүр стипенди түлэнэ. Һургуулияа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр тэдэнэр олоһон мэргэжэлээрээ совхоздоо хүдэлхэ юм.

Хүдөө ажахын хүдэлмэриие индустриальна үйлэдбэриин нэгэ һалбари болгоһон ушар хадаа ажахые олзо доход ехэтэй болгохо хэрэгтэ һайнаар нүлөөлнэ. Промышленна предприятинуудай продукци худалдалгаһаа совхозоймнай бүхы доходой хахадынь ороно.

Олзо доходнай ямар зорилготойгоор гаргашалагданаб гэхэдэ, нэн түрүүн үйлэдбэри үргэдхэлгэдэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулгада, шэнэ техникэ худалдан абалга ба барилгада зорюулагдана. Һүүлэй хоёр

...УЛТАНАЙ ...НХАРАЛДА

...1974 оной январиин 18-най ...Р-эй Верховно Соведэй ...езидиумэй Указ дотор «Ажа... ветеран» гэhэн медаль болгоhон тухай хэлэгдэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй ...идиумэй үмэнэhөө Буряа... АССР-эй Верховно Сове... Президиум арадай ажахы... соёл гэгээрэлэй худэлмэ... таhалгаряагүй үни удаан, ...урэтэйгөөр хүдэлhэн бүлэг ...шадые «Ажалай ветеран» гэhэн медаляар шагна... байна.

...ёбэшье энэ шагналда зуур... ...гаhан хүнүүдэй доку... ...үүд зарим газарта бу... ...р бүридхэгдэhэн байха ...«Хүдэлмэришэд, колхозни... ...ба алба хаагшад пенсиин ...анда хүрөөд, амаралтада ...адаа, тэдэнэй габьяае мэ... ...нэй тэмдэг болгон «Ажа... ветеран» гэhэн медаляар ...ха» гээд тус дүрим дотор ...энэ.

«Ажалай ветеран» гэhэн ...ляар иимэ хүнүүд шагнаг... ...бол:

...СССР-эй Верховно Сове... Президиумэй Указай hүү... пенсидэ гараhан хүдэл... ...колхознигууд болон хаагшад;

...1974 оной январиин 18- Указай урда пенсидэ га... ...шье hаа, тэрэл газартаа ...hаар байhан хүдэлмэри...

...с Указай гарахын урда ...дэ үдэшэгдэhэн хүнүүд ...лай ветеран» гэhэн ме... ...р шагнагдахагүй. Пред... ...эмхи зургаанай хүтэл... ...гшэд, колхозой правле... ...совхозой дирекци, партий... профсоюзна организаци... пенсидэ гараха хүнэй ...ентнүүдые бэлдэхэ боло... Амаралтада (пенсидэ) га... ...шье hаа, тэрэл газартаа ...жэ байhан хүнүүд мүн ...э медаляар шагнагдаха...

...с шагналда зууршалагда... ...хүнүүдэй документнүүдые ...зой правлени, совхозой ...и, эмхи зургаануудай ...рилэгшэд хаража, ...аймагай, районой ажал... ...депутадуудай Соведэй ...хэ комитедэй үзэм... табиха зэргэтэй.

...или, нэрэ, обог, хүдэл... ...дэр, hара, онгуудынь, ...ажалынь, ажал тухай ...мэдээн зууршалга до... ...элээр бэшэгдэхэ байна. ...лай ветеран» гэhэн ме... ...е предприяти, эмхи зур... ...хүтэлбэрилэгшэд, пар... ...совет хүдэлмэрилэгшэд ...эй Верховно Соведэй ...идиумэй үмэнэhөө шаг... ...хүртэhэн хүнэй ажал ...ь баяр ёhололой үедэ ...уха.

Д. ХАНДАЕВА,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...идиумэй эмхидхэлэй таhагай инструктор.

...ЛИМПИИН ...ААДАНАЙ ...ОЛОХО ...ЗМАЙЛОВО ...ОХСОНДО

...980 ондо манай Эхэ ороной ...эл Москва хотодо Олим... ...наадан үнгэргэгдэхөөр ...галагдана. Москва хотодо ...барилга хэгдэхэнь. Метро... «Измайловский парк» стан... ...дүтэхэнэ 14 гектар газар ...э 28, 16 дабхартай дүрбэн ...байшангууд баригдахань. ...дабхар гэрнүүд соо 2 мян... ...хүн байрлаха юм. Шэнээр ...гдаhан гэрнүүд соо рес... ...н, конференц-залнууд нэзг...

...Эдэ байшангуудай нэгэдэхи ...дарнуудые худалдаа най... ...ай эмхи зургаанууд эзэлхэ ...Автобусуудай, автомаши... ...удай хүшалтатай байра... ...баригдаха.

...УРАГ ДЭЭРЭ: олимпиин ...наадай макет.

...А. СТУЖИНАЙ фото. ...ТАСС-ай фотохронико.

ДЕПУТАДАЙ ҮДЭР

СССР-эй Верховно Совет «Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудай эрхэ ба уялга» гэhэн хуули хоёр жэлэй урда баталан абаа.

Энэ хуулиин хүсэндөө ороhоор багахан сагай үнгэрбэшье, депутадуудай үүргэ дээшэлүүлхэ талаар Хойто-Байгалай аймагта горитой хүдэлмэри хэгдээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Аймагай, сельскэ, поселково Соведүүд депутадуудай үдэр үнгэргэдэг. Тэндэ арадай түлөөлэгшэдэй уялга яажа дүүргэхэ, hунгагшадай дунда ямар хүдэлмэри ябуулха тухай хэлсэхэhээ гадна, эрхэ сахиха хуулиин хэшээлнүүдые хэдэг болонхой. Ьаяхан Нижнеангарскын поселково Совет иимэ үдэр үнгэргэбэ. Суглараргшадай урда поселково Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. П. Останина «Соведэй хүдэлмэридэ депутадай хабаадалга» гэhэн элидхэл хэбэ. Эдэбхитэй депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тушаа элидхэлшэ онсо тогтоо. Депутат Алла Федоровна Тутолминагай хүтэлбэрилдэг саг үргэлжын комиссиин гэшүүд поселково Соведэй сесси дээрэ табигдаха асуудалнуудые бэлдэхэhээ гадна, хүүгэдэй, эдеэ хоолой эмхи зургаануудай ариг сэбэрые ходо шалгажа, энэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абадаг, тэдэнэй хүдэлмэридэ ехэ туhа хүргэдэг болонхой. Депутадууд Лидия Даниловна Крапивина, Петр Федорович Болдаковой хүтэлбэрилдэг арадай гэгээрэлэй, культурын, тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо талаар саг үргэлжын комиссинуудай ажал хэрэг урагшатай hайн гэжэ тэмдэглэгдээ. Депутадуудай хүндэтэй ажалда гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүд Федор Федорович Некрылов, Долгор Сойбоновна Пархаева гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадажа, ехэ туhа хүргэнэ гээд В. П. Останина сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Ьунгуулиин 18-дахи округой депутат Евгения Гажитовна Гажитова hунгагшадайнгаа дунда ямар хүдэлмэри ябуулдаг тухай hонирхолтойгоор хөөрэбэ. Ьунгагшадай захил бэелүүлхэ гэшэ эгээл харюусалгатай хэрэгэй нэгэн гэжэ Евгения Гажитовна тоолодог юм. Мүн Б. С. Будаев, Ю. К. Собелев гэгшэд депутадуудай урда hонирхолтой элидхэл хээ.

Г. ГАНЮГИН.

ОЛО МИЛЛИОНООР ЕХЭ БОЛОО

Буряадай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагайнгаа хүн зоной эрилтые гүйсэд хангахын түлөө оролдон, ажал хүдэлмэридөө hайн амжалтануудые түйлажа байна. Энэ жэлэй 9 hара соо эд бараа наймаалха түсэбөө Буркоопсоюз 101,4 процент дүүргээ.

Үнгэрөөшэ саг соо Буркоопсоюзай эмхи зургаанууд хүдөөгэй ажалшадта 163 миллионhоо дээшэ түхэригэй эд бараа худалдаха түсэбөө 165 миллион түхэригтэ хүргөө. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 12 миллион түхэригөөр ехэ эд бараан ажалшадта худалдагдаhан байна.

Республикымнай олонхи аймагуудай эд хэрэглэгшэдэй кооперацинууд ажал хүдэлмэридөө hайн амжалтануудые түйлажа байнад. Илангаяа Бэшүүрэй, Зэдын, Яруунын аймагуудай райпотребсоюзуудай, Кабанскын, Прибайкалиин, Советскэ, Хурамхаанай райпонуудай, Загастайн, Первомайскын сельпонуудай коллективүүд шалгарна.

Худалдаа наймаанай организацинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Бэшүүрэй аймагай түб тосхоной универмагай (даагшань Н. И. Слепцева), Бэшүүрэй сельпогой 5-дахи магазинай (даагшань Е. И. Павлова), Иванга тосхоной гутал наймаалдаг магазинай (даагшань И. К. Кокорина), Оронго тосхоной промтоварна магазинай (даагшань Е. И. Собенникова) хүдэлмэрилэгшэд илажа гараа.

М. МАТВЕЕВА.

ШЭНЭ ЁhО ЗАНШАЛ

Ьайн hайхан ёhо заншал хэзээдэшье мартагдадаггүй. Арад зоной хэрэгтэ айхабтар туhатай юумэ хэжэ, Эхэ оронойнгоо баялигые үдэр бүри арьбадхалсажа ябаhан хүбүүд, басагадаараа омогорхожо, сэжын hайхан зугаа дэлгэжэ ябадаг гээшэбди. Тиихэдэнь эхэ, эсэгэнэрнай «hарбайhанаа абаба, hанаhанаа хүсэлдүүлбэ» гэжэ ойлгохош. Бишье нютагайнгаа хүнүүдэй ажал хэрэгээр ходо hонирхожо, материалнуудые суглуулнаб. Үнэн сэдьхэлhээ баясамаар, омогорхомоор юумэн олон гээшэ.

Орон дотороо суурхаhан хүдэлмэришэн коллективтэ орожо, ёhотой бэрхэ металлург болоhон буряад хүбүүн тухай хөөрэхэ хүсэлтэйб. Хөөрэнгүй байжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, юрын колхознигой хүбүүн хүлгөөтэй, шууяатай томо хотонуудай ажабайдал, ёhо гурим мэдэхэгүй байгаа. Тиихэдэ завод, фабрикын утаа унхидаагүй ябаа.

Гэнтэ мэдэн гэhээм, нютагайм хүбүүн томо металлургическа комбинадай эрхим хүдэлмэришэн болоhон байшоо. Ленинэй, Октябриин Революциин, Кутузовай 1-дэхи шатын, Ажалай Улаан Тугай орденуудта В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинадай «Металлург» гэжэ газетые хаража hуубаб. Тон танил нэрэ, обог гэнтэ дайралдабал даа. Тэндэ иигэжэ бэшээтэй:

«Гурбадахи доменно пеэшэнгэй 4-дэхи бригадада коммунист Леонтий Николаевич Дабеев хүдэлнэ. Энэ жэлдэ тэрэ мастернуудай hургуули дүүргээд, ахамад хөөргэшэнэй эгээ найдамтай туhалагшань болоо. Нүхэдынь тэрэниие бригадынгаа культоргоор табиhан байна. Арадай ажахын хүгжэлтэдэ тон хэрэгтэй шэрэм хайлуулнабди. Коммунист Л. Н. Дабеевэй хүбита бии гээшэ». 1973 оной июлиин 24-эй номертэ тиигэжэ бэшэгдэнхэй.

Нютагайм хүбүүнэй түхэл шарай тон элеэр тобойн харагдажа, юрын колхознигhоо ёhотой бэрхэ металлург болотороо ургаhыень бодомжолноб. Сэхыень хэлэхэдэ, бодомжолхоор, hайн юумэ хадуужа ябахаар юумэн бии. Мүнөө сагай совет хүн мал адуулжа, үндэр баян ургаса хуряажа, шэрэм хайлуулжа шадана ха юм. Хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаа иигэжэ сарагдажа, хүдэлмэришэн, таряашан, интеллигенци гэхэ мэтэ илгаа үгы болоно бшуу.

Леонтий Дабеев бага наhанhаа hүбэлгэн ухаансар, hонирхоогүй юумэниинь гэжэ үгы бэлэй. Нажарай дунгяахан hүни адуу манахадаашье, трактораар газар хахалхадаашье ядахагүй, ходол урагшаа шармайжа ябаа. Энээн тухай үетэн нүхэдтөө хөөрэхэдэм, зариманиинь үнэншөөгүй бэлэй... Дүрбэн hара үнгэрбэ. Үнөөхи «Металлург» газетэ hэхэхэдэм, нютагайм хүбүүнэй нэрэ, обог дахин дайралдабал даа. Цехтэнь 151 коммунист. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, тус цех түрүү hуури эзэлhэн байна. Нүхэр Дабеев эрхим түрүү доменщигуудай тоодо оролсожо, Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэhэн байха юм.

Нютагаймнай хүбүүнэй амжалтаар доменщигууд бүгэдөөрэн омогорхоно. Сугтаа хүдэлдэг ахамад металлург иигэжэ бэшэнэ: «Манай цех олон үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэдhөө бүридэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, аха дүү ёhоной интернациональна бригада болоноbди. Нэгэ эсэгын хүбүүд мэтэ эбтэй эетэй гээшэмнай аргагүй. Би өөрөө Хабаровска хизаарhаа ерэhэнби. Тиихэдэ минии нүхэд, жэшээнь, Леонтий Дабеев — Буряадhаа, Степан Придун — Баруун Украинаhаа, Юрий Сахаров — Урда зүгhөө, Василий Краспоштаков — Сибирьhээ (Омск хото), Олег Ермолович — Ураалhаа ерэhэн юм. Хэниинь хэншье гэлтэгүй, булта нэгэ хүн шэнги хүдэлжэ, эрхим hайн амжалта түйлахые оролдоно. Бидэ бэе бэедээ найдадаг гээшэбди».

Найдаха!.. Эгээ hайн, hайхан ёhо гурим иимэл ха. «Бултадаа нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө» гэhэн ёhо гуримые тэдэнэр нангинаар сахижа, hайн hайхан үльгэр жэшээ харуулна.

«Л. Н. Дабеев манай бригадада хэды hара хүдэлжэ байна. Ьаяшаг дүрбэдэхи бригадада жиирэй хөөргэшэн байhан юм. Харин мүнөө ахамад хөөргэшэнөөр хүдэлнэ. Үйлэдбэриин технологи hайчаар шудалаа, эмхидхэлэй, ажал хэхэдээшье бэрхэ» гэжэ удаадахи номертонь уншанабди.

Эрхүүгэй областиин Алайрай аймагай Ехэ-Бахтай нютагайхид металлург хүбүүн тухайдаа мүнөө омогорхон хөөрэнэ. Хөөрэхөөр, омогорхон баясахаар юумэн үнэхөөрөөшье бии гээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, Леонтий Николаевичай түрэлхид, аха дүүнэр ажалша бэрхэ юм. Энэ hайхан заншалыень бүри дээшэнь үргэжэ, ажалдаа габьяатай ябана бшуу.

Бүри hаяшаг Улаан-Үдэдэ түрэ болоо. Кузнецкэ металлургическа комбинадай эрхим доменщигой зээ хүбүүн Баин Хамаганович Евдокия гэжэ басагаяа хадамда үгэhэн байна. Яруунын аймагhаа хүрьгэтэй болоо. Содном Базарсадуев хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын заводто гагнууршанаар хүдэлнэ. Хүрьгэ, басагадыньшье абагынгаа харгыгаар ябажа, хүдэлмэришэнэй бүлэдэ ороhон байна. Нэхэгшэ, гагнууршан! Таhаршагүй эбтэй эетэй, үнэр баян гэр бүлын hаруул hайхан замай эхин эндэhээ hабагшатай.

Түрэдэ ерэhэн үндэр наhатай хүгшөө, Леонтий Николаевичай эжы Анна Уваровна Дабеева баясажа, сэдьхэлээ хүдэлгэнги hуугаа hэн.

Юрөөлэй үгэнүүд хэлэгдэжэ, арбан найман үхибүүдые хүл дээрэнь гаргаhан Увар таабайе дурдаа бэлэй. Түрэдэ ерэhэн Л. Н. Дабеев таабайгаа дурдан hанажа, ажал хүдэлмэри хэхэ дадалтай болгоhыень, тиигээд хара ажал хүүлэжэ hургаhыень ухаандаа hэргээбэ. Металлург, автомашинын жолоошон, таряашан, нэхэгшэ гэхэ мэтын мэргэжэлтэй болоhон, ажалдаа урагшатай hайн, үнэр баян ажаhуудаг хүбүүд, басагадаа, мүн аша, гушанараа хаража hууhадаа, хүгшэн эжын сэдьхэл баяраар халижа, юрөөлэй эгээ hайхан үгэнүүдые хэлэжэ hуугаа бэлэй.

Хажуу талаhаа харахада, аятай зохид, баясамаар байгаа. Шэнэ ёhо заншалай мүндэлхэ эгээл эндэhээ эхитэй бшуу. Иимэ hайхан ёhо заншал үдэр бүриин ажал хэрэгээр хэгдэнэ, шэрээгдэнэ гээшэ. Түрүү ажалай залуурга доменщик Л. Н. Дабеев ябалсана!

И. ТУГУТОВ,
Зүүн Сибириин технологическа институдай доцент.

Гунга ЧИМИТОВ

ТҮРЭЛ НЮТАГ ТУХАЙ

ЖЭН

Эхэ түрэл нютагни
Энхэ мүнхэ Түгнэ лэ.
Эм шэнги агаарынь
Эльгэ зүрхым жэгнэдэг.

Хүнды сээжым оёорто
Хүйтэн гуниг хорог даа,
Хүнэй муу аашаhаа
Хүндүүлхэйшэг болог
даа.

Түгнэеэ би яаража,

Түргэн гүйлгэн ошогшоб,
Дүтын нүхэд,
түрэлэйнгөө
Дүхэриг соо орогшоб.

Жэгтэй дулаан
хандалгаарнь
Жэн табюулаад
сээжэдээ,
Урма зориг түгэлдэр
Удаан ябадаг гээшэб даа.

ЬҮНИ

Ьүни. Хон-жэн. Балай
харанхы.
Ьүрөөтэй мэтээр түрүүн
hанагдаа.
Холо ойрын абяанууд
дандаа
Хонгёо hонороор
шэхэндэм дуулдаа.

Ьарьhа эрбээхэй
ойгуурни ниидэбэ —
Ьаршага - hуршага —
даляа hэбибэ.

Ойн захада шара
шубуун
Олзо олоол ха —
hүхирээд абаба.

Ьэрюухэн нугада
боотолоо хонгирогон.
Ьүниин манаанай морид
турьяна.
Энэ абяан хүгжэмдэл
жэнгирэн,
Эльгэ зүрхэндэм дүтөөр
дуулдана.

АБЫН ГЭР

Үргэн хүдөө нютагтаа
Үүрээр бодоhон эжымни
Үглөөгүүр тодхуураа
нэмжэгдээд,
Үнеэгээ hаахаяа гарабал
даа.

Дулаан хонин хүнжэл
соо
Дууран-дууран хэбтэнэб.
Бүлеэхэн hү уухаб гэн,
Бүтүүхэн зосоогоо
шэбшэнэб.
Аянхан замда сусажа,

Аяшарhан махабад бэеэ
Абынгаа гэртэ
амаруулха —
Амидын жаргал энэ гээ.

ЗҮРГЭ

Залуу омог наhандаа,
Залан сэхэ хаhандаа
Ажалай нангин жолоо
Адхаад, олоёл золоо.

Наран эртэ — теэд
түргөөр
Нарилай тэнгэреэр
баруулхал.
Наhанайнгаа гол зүргөөр
Найдал түгэс
табилуулхаб.

Үдэр бүриин байдалда
Үндэр бодол hайхан лэ,
Үнэн сэхэ ябадалhаа
Үнэтэй юун байха бэ!

БУЛАГ

Агаар наран хоёрто
татуулан,
Аяар дороhоо өөдөө
тэгүүлэн,
Буурал хабсагайн энгэр
хүмэгhөө
Бурьялан гараал аршаан
булагнай.

Ьэргэг дорюун мүнхэ
урасхалш,
Ьэрюу даама эмтэ
амисхалш
Зон арадтаа хүрэжэ
ошонол,
Зориг үргэхэ түшэг
болонол.

Булангиргүй сэбэр,
тунгадаг
Булаг дэбэрнэ. Энэмнай
хадаа
Эхэ эсэгым намда
заяаhан
Эрдэни бэлигэй булаг
гээшэл даа.

Поэт Г. Чимитовэй 50 наhанай ой

УРАН ШҮЛЭГШЭ, ОРШУУЛАГША

Буряадай мэдээжэ уран шүлэгшэ, оршуулагша, манай эрхим хани нүхэр Гунга Гомбоевич Чимитов табин наhатай болобо. Бүхы уран зохёолшодойнгоо, олониитэ уншагшадайнгаа үмэнэhөө тэрэниие алтан ойгоорнь дашарамдуулан халуунаар амаршалаад, зохёохы ажалдаа саашадаа бүри ехэ амжалта түйлахыень, ута наhа наhалжа, удаан жаргал эдлэхыень юрөөнэбди.

Г. Г. Чимитов Мухар-Шэбэрэй аймагай «сэлгеэ сагаан» Түгнэ нютагта 1924 оной «намар эртээр» түрэhэн байна. Суулгын долоон жэлэй hургуули дүүргээд, Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ үбшэнэй шалтагаанаар сэрэгэй албанhаа сүлөөлэгдэжэ, тэрэ колхоздоо элдэб ажал хэhэн юм. Эдир залуу наhан тухайгаа бэшэhэн шүлэгүүд доторнь иимэ мүрнүүдые уншанабди:

Бухал шэрээб, морни
анзаhа шэхэдээб,
Булад хажуураар үбhэ
сабшааб зундаа.
Түлэг халуунда амаа
хатаад ерэхэдээ,
Түгнын голhoo харяадаг
hэм ундаа...
Түрэлхи таладаа ажал
дээр, зон соо
Түрөөлши, дуумни,
дэгжээлши, ургаалши,
Жэгүүрээ хүсэжэ,
хаанашье огсомоор
Жэргэхээр бэежээд,
ниндэн гараалши.

Энхэ амгалан сагай ерэхэдэ, 1945 оной намар Г. Г. Чимитов Улаан-Үдын театрально- хүгжэмэй училищада ерэжэ ороо. Эндэ ерээдүйн артистнар, режиссернууд, дуушад, хүгжэмшэдтэй хамта hуража байхадаа, тэрэ шүлэг бэшэжэ, оршуулга хэжэ эхилhэн байна. Ьуралсалhаа сүлөөтэй сагуудтаа радио-дамжуулгын газарай ажалшадта хамhалсадаг, гол түлэб уран hайханай дамжуулгануудта оролсодог болобо. Түрүүшээр «гуурhа туршажа» байhан энээхэн үедэнь манай элитэ уран зохёолшо, В. Шекспирэй «Отелло», Ф. Шиллерэй «Муу мэхэ ба инаг дуран» гэжэ үхэлгүй мүнхэ зохёолнуудые бодото hайнаар буряад хэлэн дээрэ болгон оршуулhан Даши Чернинович Чернинов залуу хүбүүндэ ехэ туhа хүргэhэн, шииидхэхы нүлөө үзүүлhэн байха юм. Энээн тухайнь мүнөө заатагүй дурдажа, багшынь хэhэн аша габьяае онсолон тэмдэглэмээр гэжэ hанагдана.

1951 ондо эхилэн бэшэжэ ябаhан уран шүлэгшэ, оршуулагша Москвагай Максим Горькиин нэрэмжэтэ уран зохёолой дээдэ hургуулида абтаа бэлэй. Дэлхэйн, ородой болон совет литературын аха заха, оюун бэлиг түгэлдэр түлөөлэгшэдэй номуудые олоор уншажа, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие наринаар шудалхаhаа гадна, тэндэ манай оронoй олон яhатан арадуудай зохёолшо хүбүүд, басагадтай танилсаhан, нүхэсэhэн байха юм. Дайнай үеын хонгёо дуута сэрэгшэ үетэнэй нэгэн, эрхим поэт Алексей Недогоновой «Сомон зүблэл дээрэхи туг» гэhэн суута поэмые буряад хэлэн дээрэ оршуулжа, институт дүүргэhэн дипломоо Гунга Чимитов эрхимээр хамгаалаа бэлэй.

Тэрэ сагhаа хойшо таhалгаряагүй шахуу Г. Г. Чимитов «Байгал» журналай редакцида хүдэлнэ. Гол уялгаяа дүүргэхынгээ хажуугаар «Сэлгеэ сагаан Түгнэмни», «Таряан» гэhэн шүлэгэй номуудые, «Хүдхэшүүл», «Шанга харюу» гэжэ басниин согсолборинуудые, үхибүүдтэ зорюулагдаhан «Сэсэгхэнэй нүхэд», «Эжын hайндэр», «Бата Батаадай хоёр», «Наран», «Мэхэтэй шандаган», «Шэниисэ таряанай шэнхинээн» гэжэ номуудые бэшэжэ, Буряадай номой хэблэлдэ гаргуулhан байха юм. Гунга Гомбоевич оршуулга хэхэ талаар мүнөө үедэ «үнэн бэеэ бэелжэ, үнэгэн малгайгаа үмдэнхэй», Тэрэнэй оршуулhан М. Горькиин «Дайсад», Н. Гоголиин «Ревизор» гэжэ зүжэгүүд, С. Михалковой «Баснинууд», С. Маршак, К. Чуковский, А. Барто болон бусадай номууд буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гаранхай. Г. Г. Чимитов шүлэг, дуу, басни бэшэхынгээ хажуугаар оршуулгынгаа ажалые зоримгойгоор ябуулжа байдаг. Шота Руставелиин «Барасай арhа хэдэрhэн баатар» гэжэ поэмые, И. Крыловой баснинуудые, А. Пушкинай «Борис Годунов» гэжэ трагедиие тэрэ оршуулаа. Нютагайнгаа зохёолшод А. Бальбуровай, И. Калашниковай номуудые буряадшалаа, Гунга Гомбоевич Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театртай үнинhөө хойшо нягта холбоотойгоор ажалладаг. Тэрэнэй оршуулhан Леонид Леоновой «Ленушка» гэжэ пьесэ табиhанайнгаа түлөө манай буряад театрынхид бүхэсоюзна харалгын хүндэтэ дипломоор шагнагдаа.

Москвада нёдондо болоhон Буряадай искусство, литературын үдэрнүүдэй үедэ иимэ hонирхолтой ушар тохёолдоо бэлэй. А. Фадеевэй нэрэмжэтэ уран зохёолшодой түбэй байшан дотор хүн зон багтажа ядатараа сугларhан байба. Буряадай шүлэгшэд ээлжээгээр ендэртэ гаража, өөhэдынгөө зохёолнуудые уншаа hааб даа. Гунга Чимитовтэ үгэ үгтэбэ. «Ьогтуу шандаган» гэжэ ородhоо оршуулhан басниияа уншахадань, хүн зон дарья табин энеэлдэжэ, эсэстэнь нэрьемэ шангаар альга ташандабад. Трибунаhаа буухыень угтажа байhан Социалис Ажалай Герой, Ленинэй шанда хүртэhэн, буурал сагаан толгойтой Сергей Михалков буряад хүбүүе тэбэрижэ таалаад, шогтойгоор иигэжэ хэлэбэ:

— Баснинингаа удхые танай уншахада, ехэл hайнаар ойлгооб даа... Ьайнта даа.

Энэнь Гунга Чимитовэй үнинhөө хойшо хэжэ ябаhан ажалдань үгтэhэн үнэн зүбшье, үндэр дээдэшье сэгнэлтэ болон сууряатаа бэлэй.

Зохёохы болон албан ажалайнгаа талаар тэрэ хэды «хүндэ ашаатайшье hаа» олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсодогыень бaha тэмдэглэнгүй гаража болохогүй. Манай республикын Уран зохёолшодой холбооной партийна эхин организациие тэрэ ударидана, КПСС-эй Советскэ райкомой гэшүүн, районой Соведэй депутат. Олон hайн зохёол бүтээл гаргаhанайнгаа түлөө, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнгаа түлөө Гунга Гомбоевич В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн дурасхаалта медаляар, олон тоото грамотануудаар удаа дараалан шагнагдаhан байха юм.

Түгэсхэлдэнь хүндэтэ нүхэртөө «унаhан малгайгаа абангүйгөөр» улам бүри урматай зоригтойгоор хүдэлжэ, уншагша олоноо нэгэтэ бэшэ баясуулыш даа гэжэ дабтан хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Ч. НАМЖИЛОВ,
поэт.

МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТИИН ЬОНИН

ШЭНЭ РУДНИК

Забайкалиин газар дайда ашагта малтамалнуудаар баян гэжэ суурхаhаар үнинэй. Тэрэниие шэнжэлэн бэдэрхын түлэ жэл бүри геологическа хэдэн арбаад парти хада уулануудта, ой тайга руу ошодог байха юм. Үнэтэ металлай хэбтэшын олдоhон газарнуудта шэнэ руднигууд, фабрика ба заводууд, посёлок болон городууд урган бодоно.

Область дотор hаяхан ашаглагдажа эхилhэн Ново-Широкинский гэжэ рудник үдэр хоногой үнгэрхэ тума хүгжэжэ байнхай. Энэ руднигта руда малтан абаха хүдэлмэри hаядаа гүйсэд оньhожоруулагдахаар хараалагдана. Руднигай хүдэлмэришэдэй посёлок хурдан түргэнөөр бодхоогдожо байна.

ГҮРЭНДЭ 248 МЯНГАН ТОННО ТАРЯА

Областиин колхоз болон совхозуудай таряашад ба механизаторнууд табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй ургаса хуряалга дээрэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эршэтэй hайнаар ажаллажа гараба. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье hаа, ороohо таряанай муу бэшэ ургаса хуряагдаа. Тиигэжэ областиин таряашад гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө 100,3 процент дүүргээ гэхэ гү, али Эхэ оронойнгоо амбаарта хамтадаа 248 мянган тонно ороohо оруулhан байна.

Агын, Могойтын, Ононой, Дульдаргын районуудай таряашад областиин таряашадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгараа. Жэшээлэн хэлэбэл, Агын районой таряашад гүрэндэ ороohо худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие 6 дахин үлүүлhэн байна. Могойтын, Ононой, Дульдаргын районуудай колхоз, совхозууд таряа тушааха түсэбөө 4,7—2,8 дахин үлүүлэн дүүргээ.

Тиихэдэ Оловянинска, Сретенскэ, Калганска, Улётовско районуудай ажахынууд байгша ондо таряа гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабарияа 1,5—2 дахин үлүүлэн бэелүүлэнхэй.

СТАНОК ЗОХЕОГДОБО

Шэтэ хотын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто машина бүтээлгын заводой коллектив үйлэдбэридэ шэнэ техникэ ба технологи нэбтэрүүлхэ талаар ехэ ажал хэжэ байдаг. Тэрэнэй ашаар заводто бүтээгдэдэг продукциин шэнар улам hайжарна, ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаhанhaа үлүү ехээр дээшэлүүлэгдэнэ.

Заводой главна технологой таhагай уралан нарижуулагшад соргонуудые тайраха станогой чертёж зохёогоод, тиимэ станок заводтоо бүтээhэн байна. Шэнэ станок дээрэ 16—18 миллиметр диаметртэй соргонуудые hайн шанартайгаар тайража болохо юм.

Шэнэ станок үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ эхилээ. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, жэл соо 600 түхэриг алмаха аргатай болоhон байна.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

Ононой районой колхоз ба совхозуудай hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй тодорхойлхы ондо hү гүрэндэ тушааха арадай ажахын түсэб дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ. Хамтадаа 18.124 центнер hүн тоhоной заводуудта тушаагдаhан байна.

«Путь к коммунизму» колхозой hаалишад социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараба. Энэ ажахын hаалишад hү гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб 4 жэл 3 hара соо дүүргэхээр шиидэбэ. Тэдэнэр табан жэл соо 26.340 центнер hү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байhан hаа, мүнөө 25.165 центнер тушаагаад байна.

Районой колхоз, совхозуудай hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд 1975 оной түсэбөөр гүрэндэ hү худалдажа эхилбэ.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Ингодинска барилгын управлениин коллектив байгша ондо тон харюусалгатай даабари дүүргэжэ байна. Энэ управлениин хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо Шэтын хром бүтээдэг заводой барилга дүүргэхэ зорилготой юм.

Байгша оной гурбадахи кварталай туршада генподрядна организаци түсэбөө 108,3 процент, өөhэдын хүсөөр бүтээгдэхэ ажалай түсэб — 112,8, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 104,6 процент дүүргэгдэhэн байгаа. Тиигэжэ Ингодинска барилгын управлениин коллектив СССР-эй промышленна барилгын министерствын ба энэ hалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ АШААР

Шелопугинска районой колхоз болон совхозуудай hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, эндэхи hаалишад ажалай hайн амжалта түйлана. Тус районой «Батаканский» совхозой коллектив Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр табан жэлэй туршада hү hааха, гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэhэн юм. Табан жэлэй түсэбhөө гадуур мүнөө 225 тонно hүн энэ ажахыда hаагдаад байна.

Энэл районой «Шивинский» совхозой малай үүлтэр hайжаруулха фермын hаалишад hү абаха табан жэлэй даабари октябриин нэгэндэ дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур мүнөө 395 центнер hү hаагаад байна. Ажалай иимэ ехэ амжалта иматал социалис мүрысөө hайнаар эмхидхэhэнэй ашаар түйлагдаа бшуу.

Шэтын областиин «Забайкальский рабочий» газетэhээ абтаба.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Дунай мүрэн дээгүүр татагдаһан энэ хүүргэ (зураг дээрэ) Братислава хотын түбые мүрэнэй саада тээхи хубитай холбоно. Энэ хүүргэ тон өөрсэ байгуулгатай. 430 метр утатай юм, 20 метр үргэнтэй. Европодо нимэ орёо һонин түхэлтэй, байгуулгатай хүүргэ үгы юм. Энээндэ Словацка Национальна восстаниин нэрэ үгтэнхэй.

ТАСС-ай фотохронико.

ШАНГА ТУЛАЛДААН

БОКС

Боксоор Улаан-Үдэ городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн «Спартак» бүлгэмэй спортын ордон соо гурбан үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. «Локомотив», «Труд», «Буревестник», «Спартак» бүлгэмүүдэй болон хүүгэдэй спортын 3-дахи һургуулиин 96 эдир боксёрнууд энэ шанга тулалдаанда хабаадалсаһан байна. Һайн бэлэдхэлтэй бэрхэ спортсменүүд энэ гурбан үдэр соо болоһон мүрысөөндэ илажа, түрүү һууринуудые эзэлбэ.

48 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнэй дундаһаа түгэсхэлэй тулалдаанда хабаадалсаха болоһон Борисов (хүүгэдэй спортын һургуули). Цыдыпов («Локомотив») гэгшэд гонгын хан гэхэлээр арһан бээлэйнүүдээ «мүргэлдүүлбэ». Борисов нүгөөдэеэ орходоо яаха аргагүй булюу байжа, энэ шэгнүүртэн сооһоо городой чемпион болобо.

50 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн сооһоо Бурхисанов («Труд») шүүжэ гараа. Тиихэдэ 52 килограмм шэгнүүртэн — бэе бэеэ һайн мэдэхэ болоһон Сониев, Дьячков гэгшэд (хоюулан хүүгэдэй спортын һургуули) тэнсүүгээр тулалдаа. Дьячков техникээрэ нэгэ бага булюу байжа, гурбан раундын һүүлээр гараа үргүүлээ.

Боксёрнууд хойно хойноһоо һубарилдан ринг дээрэ гаража, харагшадай һонирхол татана. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Сагалаев энэ жэлдэ түрүү һурияа алдаагүй. Энэ эдир боксёр нэгэтэшье тулалдаагаа эсэстэнь хүргэжэ үзөөгүй, ходоодоо булюу хүсэтэйгөөр бусадые илажа гарадаг юм гэжэ эндэ онсолон тэмдэглэмээр.

Тиихэдэ 60-һаа 80 кг. хүрэтэр шэгнүүртэнэй дундаһаа хүүгэдэй спортын һургуулиин түлөөлэгшэд Жигжитов, Грудинин, Градушков («Спартак»), Ушаков, Нимаев (хүүгэдэй спортын һургуули) шүүжэ, түрүү һууринуудые эзэлээ.

Эсэсэй дүн согсолходо, хүүгэдэй спортын һургуулиин команда эрхимлэһэн байна. «Спартак», «Труд» бүлгэмүүдэй команданууд удаадахи һууринуудта гараа.

Б-М. ДОРЖИЕВ,
боксоор спортын мастерта кандидат.

ТОБШОХОНООР...

★ ТОМСКО областиин «Урожай» бүлгэм «Алтан хоолос» гэһэн шанда хүртэхын түлөө мүрысөө боксоор үнгэргэбэ. Һонирхолтой энэ наадаанда областиин спортсменүүдһээ гадна, Улаан-Үдэ, Курган, Челябинск, Якутск хотонуудай боксёрнууд хабаадалсаһан байна.

Улаан-Үдэ хотоһоо Буряадай хүдөө ажахын институдай команда мүрысөөндэ ошоһон байгаа. Тиихэдээ эдэнэр командаараа гурбадахи һуури эзэлбэ. Командын гэшүүд Саян Гунтыпов — нэгэдэхи (48 килограмм), Виктор Норбоев — хоёрдохи, Эрдэм Гунтыпов, Ринчин Будаев гэгшэд гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

★ ЭРХҮҮГЭЙ областиин «Байкал» гэһэн шанда хүртэхын түлөө классическа барилдаагаар заншалта мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байна. Энэ мүрысөөндэ эрхимэй эрхим гэгдэһэн 300 бүхэшүүл, тэрэ тоодо ороной-мнай союзна юһэн республикануудай бүхэшүүл хабаадалсаба. Зарим шэгнүүртэнь табинһаа дээшэ спортсменүүд хабаадаһан байна. Манай Улаан-Үдэ хотоһоо мүрысөөндэ ошоһон хүүгэдэй спортын долоодохи һургуулиин тренер, СССР-эй спортын мастер Владимир Мизенин гурбадахи һуури эзэлбэ.

★ КАЗАНЬ. Дүрэ булялдалгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө ахилһэн мүрысөөндэ зононууд соогоо эрхимлэһэн спортсменүүд сугларба. Тиин мүрысөөндэ Россиин Федерациин 42 область, хизаар, автономито республикануудай бүхэшүүл хабаадаа. Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда эндэ зургаадахи һуури эзэлбэ.

★ ГРОЗНЫЙ хотодо өөр хоорондоо «Урожай» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн шатарай мүрысөөндэ манай республикын «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Татьяна Козулина хабаадаһан юм. Тиин Козулина абажа боломоор 11-һээ 9 очко абажа, хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Б. МИРОМАНОВ.

„ҺҮҮЛГҮЙ ШОНЫН“ МУХАРДАЛГА

ФЕЛЬЕТОН

Тойроод хаб харанхы. Нарһата тосхонһоо тээ холохоно оршодог отарын ахалагша хонишон Цыбик Бадряева намарай һүниин утаханда наартай зохидоор, амгалан тайбанаар нойрсоно хэбэртэй. Бүхэли үдэртөө хонидойнгоо хойноһоо ябажа эсэшэһэн хонишоной бүхэ нойроор унтаһаниинь мэдээжэ юм бээз. Харин үглөөгүүр эртэхэн бодоод, хотошо нохойгүй байһандаа ехээр халаглаба. Хонидойнгоо хорёогой хажуудахи мүр сараа хаража, хонишод улам ехээр гайхаха, урмаа хухарха ушартай болоо бэлэй. Теэд юун болоһон байгааб? Арьяатан шоно һүниин харанхые һамбаашалан, хорёо соохи хонидтонь ороо гү? Үгыл даа, хүндэтэ уншагша. Энэмнай зоной дунда хэлсэдэгэй ёһоор, «һүүлгүй шоно» байшоо. Энэ «һүүлгүй шоно» тухай тодорхойгоор хөөрэхэмнай.

Анатолий архи залгяад, гэр бүлэдөөшье хэрүүл үүдхэжэ, хэрзэгы зангаа гаргадаг, заримдаа хани нүхэрөө нюдаргараашье «эльбээд» абадаг зантай болоһон. Зарим хүнүүд энээнииень мэдэхэдээ, «манай хамааралсаха хэрэг бэшэ, гушэ гаран наһатай болоһон хойноо өөрөө һайн, муу юумые илгахаар болоо юм бэзэ» гэжэ доогуур дуугаралсаад орхидог һэн.

Анатолий гэр бүлөөрөө Сутайн совхозой эрье хонидой отарые даажа абаһан байгаа. Анатолий Черниновтэ туһалхаар Геннадий Дондуков эльгээгдэбэ.

Анатолий Чернинов 900 гаран толгой эрье хонидые даажа абаһаар үнихэн болоо. Совхозой шахамал эрьенүүдэй тарган мяха табаг дээрэ баяюулан һууха дуратайшуул тэрэ үеэр олон божожол байба.

Совхозой зөөрие өөрын гэжэ һанаһан Анатолий «бүмбэр сагаан хонидоо» хүнүүдтэ үгэжэ, хонжоо наймаа хэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа: Тиигэжэ совхозой отделениие эрхилэгшэ Дамбаевта, адуушан Тагаровта, автомашинын жолоошон Шолохов болон бусад хэдэн хүндэ нэгэ-нэгэ эрье хонидые тэрэ өөрынгөө гараар барюулһан байха. Нэгэ мэдэхэдэнь, отара соохи арба гаран хонин хайшаашьеб «үгы болошоһон» байбал даа. Ахалагша хонишон Анатолий Чернинов энээн тушаа һанаагаа зободогшьегүй һэн. «Хонидой дутаа һаа, хүршэнэрэй отарануудай хорёо сооһоо олдохо» гэжэ Анатолий сэдьхэжэ ябаа. Теэд ямар аргаар хүршэнэрэйнгөө хонидые гартаа оруулха тухай тэрэ шэбшэжэ ябаһан байха.

Байгша оной сентябрь һарын эсэс багта нэгэ иимэ ушар дайралдаба. Совхозой «ГАЗ-93» автомашинын жолоошон Ширип Гомбоевтой Анатолий үгэеэ бэлэхэнээр ойлголсобо.

— «Бишни хүнүүдтэ уриһаар үгэһэн хонидоо суглуулхамни. Эрье хониной мяханда дуратай һаа, нэгэ хурьга асараа һаашни, аргыень олохоб. Болохол даа гэжэ Анатолий мэхэтэйхэнээр хэлээд, саашалаа һэн. Тиигэжэ автомашинатай болоһон Анатолий үдэшын боро хараанаар гэртээ хүрэжэ ерэбэ. Туһалагша Геннадий Дондуковые кабина соогоо һуулгаад, харанхы һүниин харалган дайдые хаха гэрэлтүүлэн гэрһээ холодолой.

...«Ямар тулюур амитамши? Шангаар бари хүлнүүдыень...» гэжэ Анатолий шэбэнэн һагад захирба.

— Хүрөө бэшэ гү? Найман хони тоолоболби.

— Үгы, Хулууха да ехэ, багашье һаа, адли юм, — гэжэ тэрэнь урдаһаань ёрд гэбэ.

— Ши эндээ абяагүйхэн шагнаад байгаарай. Тээ тэрэ машинадаа ошохомни. Гэртэһээ хүнэй гаража ерээ һаань минии урдаһаа гүйхэш.

Геннадий хэлэһэн юумыень булта ойлгооб гэжэ толгойгоороо дохисогообо.

Уданшьегүй хүлөө уюулһан арбан хонин автомашина дээрэ тээгдэбэл даа.

Айжа, тэбдэжэ амияа дээрэ гараһан Геннадий кабина соо ороһоор:

— Энэ хонидоо хаана абаашаха юмбибди? — гэбэ.

— Бү яара. Өөһэдынгөө хонид соо абаашахагүйбди. Гүйжэ ерээд хараа һаа, эдэшни танижа болохо. Ши Анатолитой ябаа һаа, хаанашье үхэхэгүйш!

Автомашина дээрэ хонидоо ашаһан Анатолий газаагаа ерээд байшаба. Тэндэ Геннадий нүхэрөө орхижо. Сэсэгмаа һамгаяа кабина соогоо түргэхэн һуулгаад, хүршэ «Одон» совхоз ошоһон харгыгаар тооһо бурьюулан табилуулжа мэдэбэ. Анатолий ерэ ерэһээр, түрэлхид болодог хонишон Бальжинима Лудуповай газаа автомашинаяа байлгаа һэн. Гэртэ орожо тэдэнэр удаан ярилдаагүй...

Машина дээрэхи нэгэ хонинойнь шанагдаһан мяхан стол дээрэ уданшьегүй табигдажа, амтатай үнэрынь, аятай зохидоор хүнэй хамар сохибо.

— Ондоо совхозой хониной мяхан амта шэмээрээшье манайхиһаа дутахагүй юм байнал, — гэлдэжэ байхань дуулдаа бэлэй... .

— Тэрэ үнөөхи 9 хониёо һүүлдэ ерээд абаашана бэзэш, — гэжэ Бальжинима Лудупов Анатолидо хэлэжэ үдэшөө һэн.

«Хулгай хэжэ, өөдэлхэгүйш» гэжэ арад зоной дунда урда сагһаа хойшо хэлсэдэг.

«Ниитын социалис зөөридэ гараа һарбайжа болохогүй» гээд бага наһанһаань хойшо хэлэгдэдэг совет засагай һургаалые 8 класс дүүргэһэн гушан хоёр наһатай Анатолий Чернинов һайн мэдэхэ байхал даа. Тэрэ һүниин харанхыгаар һамбаашалан, хомхой, хэнтэг ябадалдаа дашууржа, иимэ гэмтэ хэрэг гаргаа бшуу.

Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһатай мүрдэгшэ Виктор Васильевич Мясников энэ хэтэрһэн хулгайшанай мүрөөр ошожо, хара хэрэгыень элирүүлээ.

Иигэжэ «һүүлгүй шонын» ябадал мухардаба. Хулгайшад гэмтэ ябадал хэһэнэйнгээ түлөө хуулиин урда харюусаха байна.

С. ОЧИРОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

БУХАРЕСТ

БУХАРЕСТДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

СССР-эй Соёлой министрэй орлогшо Н. И. Мохов түрүүтэй совет делегацитай РКП-гэй ЦК-гай гүйсэдкомой гэшүүн, РКП-гэй ЦК-гай секретарь, СРР-эй соёлой ба социалис хүмүүжүүлгын талаар соведэй түрүүлэгшэ Д. Попеску ноябриин 13-да уулзаба. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 57-дохи жэлэй ойдо зорюулагдажа, совет соёлой үдэрнүүдэй Румынидэ үнгэргэгдэхэдэ делегаци тиишэ ошоһон байгаа бшуу.

Румыниин ба Советскэ Союзай хоорондо соёлой холбоо саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Румынидэ үнгэргэгдэһэн совет соёлой үдэрнүүдтэ Д. Попеску үндэр сэгнэлтэ үгөө, бэе бэеынгээ искусстватай хоёр ороной бүри һайнаар танилсалгада эдэ үдэрнүүд туһалха гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

ДЕЛИ

Горитойгоор һанаа зобооно

ТАСС

Сэрэгэй бүлэг корабльнуудые, тэрэ тоодо «Констелленшн» гэжэ авианосецые Индиин океан эльгээхэ тухай США-гай шиидхэбэри Индидэ горитойгоор түбэгшээлгэ үүдхэбэ. «Индиин океанай уһа руу американ сэрэгэй бүлэг корабльнууд эльгээгдэ гэһэн мэдээсэл тушаа Делидэхи тусхай тушаалта хүнүүдые һэргылүүлээ» гээд «Таймс оф Индиа» гэжэ нүлөө ехэтэй газетэ бэшэнэ. Американ энэ ябуулга Индиин океанай эрье шадарай районой бүхы гүрэнүүдтэ ехээр буруушаагдана гээд газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Нью-Йоркдо митинг болобо

ТАСС

Сэрэгэй хунтын засагта эсэргүүсэн, Чилиин арадай хэжэ байһан тэмсэлдэ талархалгын ехэ митинг «Чилидэхи фашис засагые зайсуулха», «Чилиин демократнууд болон патриодуудые сүлөөлхэ» гэһэн уряатайгаар үнгэрөө. Тэрээндэ городой олониитын 700 гаран түлөөлэгшэд хабаадаһан байна.

Сэрэгэйхидэй үзэн ядама засагые Чилиин арадай унагаажа, дахяад эрхэ сүлөөтэй болохо саг ерэхэ гэжэ батаар этигэжэ байһанаа митингдэ хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ.

ВЕНЭ

Газетэ уридшалан һануулна

ТАСС

Уласхоорондын энергетическэ агентствын гэшүүн болохо гэжэ Австриин һанаашалжа байһан ушар ороной бэеэ абанги политикатай оройдоошье тааралданагүй гээд Австриин «Фольксштимме» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Энергетикын асуудалнуудай талаар тааралдуулгын бүлэгэй шиидхэбэреэр байгуулагдаһан агентствын ябуулганууд олониитын һанамжын ёһоор нефть абадаг оронуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй. Тус бүлэгтэ 12 капиталис орон: США, Англи, ФРГ, Итали, Дани, Япон ба бусад ородог юм.

БАНГКОК

Камбоджын патриодуудай сохилтонууд

ТАСС

Камбоджын патриодууд зоримгой сохилто хэжэ, Пномпеньһээ зүүлжээ оройдоол 10 километртэ байдаг лонноловско сэрэгүүдэй Баронгкхноркар гэжэ шухала бүхэлэгдэһэн пунктые эзэлээ. Эмхи гуримгүйгөөр сухариһан сэрэгүүдээ шэнээр бүлэглэжэ контрдобтолго эмхидхэхые пномпеньскэ командовани һэдэнэ. Гэбэшье сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй сэрэгшэд эзэлһэн газараа бүхөөр барижа байһаар.

АЛЖИР

Арафат Нью-Йорк орохоёо ниидэн гараба

ТАСС

Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Я. Арафат Нью-Йорк орохоёо ноябриин 13-да эндэһээ ниидэн гараа. Палестинын асуудал зүбшэн хэлсэлгэ Нью-Йоркдо ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ эхилхэ юм.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, али алинайнгаа һонирходог бусад асуудалнуудаар Я. Арафат Алжирта удаан бэшэ саг соо байхадаа, АНДР-эй Революционно соведэй түрүүлэгшэ Х. Бумедьентэй, бусад тусхай тушаалта хүнүүдтэй хэлсээ хээ.

ДЕЛИ

Арадай демократическа туйлалтануудые хамгаалха

ТАСС

Орон дотор хархис гурим байгуулха ябадал гаргуулхагүйн тулада Индиин Коммунис парти бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха гээд Бихар штадай захиргаанай түб — Патна хотодо болоһон ехэ митинг дээрэ КПИ-гэй Национальна соведэй Генеральна секретарь Раджешвара Рао мэдүүлээ.

Тэрэ баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй кампаниие хурсаар шүүмжэлээ. Эдэ хүсэнүүд «гадаадын хүсэнүүдтэй ба дотоодын монополис капиталтай үгэсөөд, ороной демократиин, национальна нэгэдэлэй үндэһэ һууриие һулаpуулхые оролдодог, энэдхэг арадай демократическа эрхэ сүлөөдэ халдан ородог байна».

«Индонезиһээ эхилээд Чили хүрэтэр дэлхэйн хэдэ хэдэн оронуудта демократическа байгуулалтыень унагаалгада гар хүрэлсэһэн ЦРУ-гай агентнүүд Индидэ эсэргүү һуйдхэлтэ ябуулгануудай эдэбхитэй болоһондо мүн лэ хамаатай байна» гээд Р. Рао онсолон тэмдэглээ.

Дотоодын ба уласхоорондын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, олонинтэ арад зоной аша туһые хамгаалхын тулада нэгэдэмэл фронтоор ябуулга хэхыень ороной бүхы демократическа ба түрүү хүсэнүүдые тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ уряалаа.

ЛИССАБОН

КОММУНИСТНУУДАЙ ҺАНАЛ НЭГЭДЭЛГЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Франциин ба Португалиин коммунистнуудай хоорондохи хани барисаанай ба һанал нэгэдэлгын угаа ехэ митинг Португалиин ниислэлэй Спортын ордон соо болоо.

Португалиин Компартиин ЦК-гай уряалаар эндэ ерээд байһан Франциин Компартиин делегациие толгойлогшо ФКП-гэй генеральна седретарь Ж. Марше митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Өөрынгөө оронiие демократизацилхын түлөө Португалиин арадай хэжэ байһан тэмсэлдэ Франциин Коммунис парти талархана гээд Ж. Марше хэлээ.

Француз коммунистнуудай бэлэгые — Парижай коммунын газетэнүүдэй коллекциие Португалиин Компартиин генеральна секретарь А. Куньялда тэрэ нэрьемэ альга ташалган доро дамжуулан үгөө.

Португалиин Компартиин мүнөө бэелүүлжэ байһан нэгэдэлэй политика орон доторхи оршон байдалай эрилтэнүүдтэ тааралдана.

КИТО

Кубада эсэргүү хашалтануудые болюулха

ТАСС

Американ гүрэнүүдэй эмхиин гэшүүн оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүбшэлэлгын зүблөөн эндэ боложо байнхай. Кубада эсэргүү ОАГ-эй политическэ ба экономическа хашалтануудые болюулха тухай зүбшэхэ зүйлэйнгөө гол асуудалые хэлсэлгые америка доторой ехэ зүрилдөөтэ оршон байдалда дүүргэбэ. Энэ хашалта хэхые тус эмхидэ 10 жэлэй урда тээ Вашингтон баадхаа һэн. Хашалтые болюулха тухай резолюциин проектын түлөө Латиин Америкын 12 гүрэн дуугаа үгөө. США-гай, Бразилиин ба бусад хэдэн ороной делегацинууд үндэр дуунай үедэ һаналаа барна. Чилиин фашистнуудай, Парагвайн зонхилогшо Стресснерэй ба Урагвайн түлөөлэгшэд буруушаажа дуугаа үгэһэн байна. Резолюциин проектые баталан абахын тулада олонхиин 14 дуун хэрэгтэй байгаа бшуу.

Кубада эсэргүү хашалтые болюулха тухай ОАГ-эй энэ зүблөөн дээрэ шиидхэбэриин абтажа шадагдаашьегүй һаань, түби дээрэхи «хүйтэн дайнай» үлэгдэлнүүдые зайсуулхаар шиидэнги байһан тухайгаа Латиин Америкын олонхи оронууд мэдүүлээ. Үндэр дуунай һүүлээр 12 ороной делегаци хамтын мэдүүлгэ хэһэн байна. Американ гүрэнүүдэй эмхиие шэнэдхэн хубилгаха шухала болоһон тухай тус мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэһэн байна.

БАНГКОК

Урда Вьетнамда экономическа кризис болоно

ТАСС

Урда Вьетнамай Сайгоной захиргаанай мэдэлдэ байдаг районуудта экономическа кризисэй гүнзэгыржэ байһанда зорюулагдаһан статья Гонконгдо хэблэн гаргагдадаг «Фар истерн экономик ревью» — журнал толилоо.

Мүнгэнэй сэн унана, эдеэ хоолой продуктнуудай ба шухала эд бараанай сэнгүүд хүндэрнэ. Хүдэлмэригүйшүүлэй тоо үзэгдөөгүй ехээр, олошоржо, мүнөө 1 миллион шахуу хүн болоо.

ЛОНДОН

Уршагта политикын хойшолонгууд

ТАСС

Израилиин фунтын сэнгэй доошолуулагдаһантай дашарамдуулагдан, правительствын абаһан экономическа онсо хэмжээнүүдтэ ажалшадай олоороо эсэргүүсэлгэ Израильда үргэлжэлһөөр.

Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, демонстрантнууд гоёлтын зүйлнүүдые наймаалдаг 14 магазиниие Израилиин ниислэлэй түбэй үйлсэнүүдтэ һамна зада сохёо, правительственна эмхи зургаануудай, банкнуудай сонхын шэлнүүдые тэһэлээ.

Ажалшадай байдалай эрид ехээр муудажа, эдеэ хоолой продукциин сэнгүүдэй угаа ехээр хүндэржэ байһантай дашарамдуулан, Дундада далайн эрьедэхи Хайфба Ашдод портнуудта хүдэлмэришэд забастовко соносхоо.

Юумэнэй сэнгэй хүндэрһэнэй түлөө нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ, хамагай түрүүндэ мүнөөнэй бэрхэшээлһээ уламжалан, ядаржа байһан салин багатай хүдэлмэришэдтэ түлөөһыень нэмэхэ тухай Гистадрут гэжэ профсоюзна нэгэдэлэй хүтэлбэри эрилтэ хэһэн байна.

Гэбэшье Израилиин финансын министр Рабинович Гистадрудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсээ хэхэ үедөө шэнээр заналта хээ, тусхайлбал, профсоюзуудай эрилтэнүүдые хангаха болоо һаа, үйлэдбэриие хороохо, 100 мянганһаа үсөөн бэшэ хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргаха ябадалда хүргэхэ гэһэн хэбэртэйгээр мэдүүлээ.

Израилиин экономикын панхаруудтажа байһанай шалтагаан яһала эли: энэ хадаа сэрэгэй гаргашануудай хэмжээлэшэгүй ехээр дээшэлһэнэй сэхэ хойшолон болоно. Дүтын Зүүн зүгтэ уршагта политикые үргэлжэлүүлгэһээ уламжалан, сэрэгэй гаргаша дээшэлүүлнэ бшуу.

УНШАГТЫ[Н] ҺОНИРХОХО[Л] БАЙХАТ

ЭЛЕКТРОКАРДИОГРА[ММА]-ТЕЛЕФОНООР

Зүрхэеэ үбдэдэг хүнэй … наһан хадаа ордоһо… шалтагаание тэрэ д… тодорхойлhонhoo, түргэн … һаламжа үзүүлhэнhээ … дулдыдадаг гээшэ. … мэ хэмжээ, туһалам… түргэдхэхын тула, медици… мэдээсэл дамжуулха … эмхи Японой ниислэл хо… бии болгодоо. Энэнь … зүрхэнэйнь үбдэжэ байха … электрокардиограмма … жуулхые түргэдхэхэ зор… той юм.

Электрокардиограмма … фоноор дамжуулха тусха… хэрэглэгнүүд Токиодохи … мэрhөө хамгаалха захи… най 24 отделенидэ тодхо… хой (эндэхи медицинскэ … гэн туһаламжын зургаан … мэрhөө хамгаалха захирг… мэдэлдэ байдаг). Үшөө 100 … деленидэ иимэ түхеэрэлгэ… тодхогдохоор хараала… Багахан кардиограф ба … хэнэй сохисые телефо… дамжуулха аппарадһаа б… дэдэг тиимэ түхеэрэлгын … электрокардиограмма гу… минутын турша соо больн… да дамжуулагдаха б… Мүнөө Токиогой 8 больни… электрокардиограмма тел… ноор ходо дамжуулагд… байдаг. болонхой. Иимэ … гаар үбшэн тухайнь мэдэ… дэһэн 40 хүниие оруулха … ра бэлдэгдэнхэй.

ШЭДИТЭ ПЕКАРЬ

Нэгыеньшье шатаангүй … пирожкиие часай турша … шаража болохо гү? Ду… тэйшье тогоошон тиигэжэ … дахаб гэхэгүй ха даа. … шье тиимэ томо амһарта … наһаа олдохоб. Калинин… тахи туршалгын-механи… комбинадта бүтээгдэһэн … мат-пекариие хэрэглэн, Во… дагай хилээмэнэй комбина… энэ асуудал амжалтатай… шиидхэгдэнэ.

Вологдагай кулинар… элдэб янзын пирог болго… бэрхэ юм. Тэдэнэр өөһэд… гөө «нюусые» хэрэглэн, … мат-пекариин туһаламж… жэмэстэй, һонгинотой, … таабхатай, загаһатай, дэб… һан мөөгэтэй, «дягодни… «дрыбники», «дкурники», … ники» гэжэ нэрлэгдэдэг … гуудые баридаг байна.

ГУРБА МЯНГАН ЖЭ[Л] УРДА ТЭЭ БАРИГДАҺАН ТОСХО[Н]

Омск хотын оршондохи … голой эрьедэ байдаг Би… тосхондо Москвагай архе… гуудай экспедициин малта… хэхэдэнь урда сагай хоёр… хоной һуури гаража … һүүлэй шулуун зэбсэгтэ … (неолит) хабаатай эртэ … дын хүнүүдэй байра, хэрэг… нүүд Биличиин нэгэ заха… олдобо. Харин тосхоной … захадань түмэр зэбсэгтэ … хүнүүдэй буусын үлдэгдэ… доо.

Энэ нютагай Биличи тос… тогтоһон сагайнгаа талаар … бадахинь болоно. Тухайлха… газарай хэлбэр шэнжэ, то… эрьенүүд шулуун зэб… үеын эхеэр хүнүүдэй … сэдьхэл татадаг болоһон … гаа ха

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бор… Сибириин набтар тэгш… зарта археологууд олоо… ерэдэг болонхой Эндэ хү… эгээн түрүүн хэды багта, … наһаа ерээб, юу хэдэг бай… гэхэ мэтэ олон асуудалну… археологууд харюу үгэхэ … той байна.

ОРОД ХЭЛЭНЭЙ ИНСТИТУТ

Гадаадын оронуудай тү… лэгшэдые һургадаг шэнэ д… һургуули нээгдээ. Тэрэ… А. С. Пушкинай нэрэм… Ород хэлэнэй институт бо… но. Мүнөө үедэ улам олон … ной ород хэлэ шудалдаг … һонһоонь уламжалан, … институт эмхидхэгдээ. Ү… рэгшэ жэлдэ дэлхэйн 87 … ной 18 мянган зон ород … шудалһан байна. Гадаа… 120 мянга тухай багшанар… таг оронойхидоо ород хэл… дэ һургаа.

Энэ жэлэй һүүл багта … институдай заочно хоёр от… ленидэ һуралсал эхилхэ … Нэгэ жэлэй отделенидэ … хэлэнэй багшанарай мэрг… дээшэлүүлхэ, хоёр жэлэй … деленидэ — дээдэ эрдэм… мэргэжэлтэдые ород хэл… эхилэн һургаха байна.

Һуралсалай шэнэ корпу… гостиница-байрын бари… най һүүлээр үдэрэй фак… тедтэ хэшээл эхилхэ. Энд… гэн доро 1.200 хүн һур… Хариин гүрэнүүдэй дээдэ … дунда һургуулинуудай … хэлэнэй багшанар, хэлэ … гэй таһагай ахалагша … нуудай студентнэр эндэ … ха юм.

(АПН), (ТАСС).

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй байгша оной ноябриин 13-най Указаар:

Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай сельсоведһээ Топка, Крутой Яр (Береговая), Эдүй тосхонуудые гаргаад, тус аймагай Топкын сельсовет бии болгогдобо. Тус сельсоведэй түб Топка тосхон.

Загарайн аймагай Новобрянска сельсоведһээ Татарский ключ, Известковый… лутай (3 км), Челутай … км) тосхонуудые гар… тус аймагай Ключевскэ … совет байгуулагдаба. … бынь Татарский Ключ.

Хяагтын аймагай Х… най-Адагай сомсо… Мөөрөөшэ болон Хи… тосхонуудые гаргаад … аймагай Мөөрөөшын с… вет бии болгогдобо. Т… Мөөрөөшэ тосхон.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01586. Заказ №